

ВІДПОВІДЬ

КЛЕВЕТНИКАМ І НОЖІВНИКАМ

20918.

ВІДПОВІДЬ КЛЕВЕТНИКАМ І НОЖІВНИКАМ

(Документи у справі Т-ва „Сила“)

La Fontaine

Др. № 29(17) Льв. Об.
1991 р.

НАКЛАДОМ В.ТВА „БАТЬКІВЩИНА“
В. КРОХМАЛЮК

Л Ї В І В

1 9 3 8 р.

Графічні Заведення
"VICTORIA"
Львів, 3-го Мая ч. 5
Тел. 280-49.

Львівська державна
наукова бібліотека

988

ВСТУПНЕ СЛОВО

1595
Дня 28. квітня влада припинила в діяльності Українське Робітниче Товариство „Сила“ у Львові, а тим самим і всі філії „Сили“ в краю. Того самого дня голова й виділові „Сили“ кинули між робітництво клич, що „Сила“ розв'язана з вини „Українських Вістей“ чи ширше — Фронту Національної Єдності. Дня 2. травня появилася в „Нов. Часі“ стаття, в якій вже виразно написано: „Нема сумніву, що до цього рішення причинилися „Українські Вісти“ та деякі їхні симпатички“. А того самого дня відбувся кровавий напад кільканадцяти осібників під проводом одного з головних діячів „Сили“ Петречка на мешкання Провідника ФНЕ Дмитра Палієва і на льокаль Видавництва „Батьківщина“. Дня 3. травня появилася в „Нов. Часі“ друга стаття, в якій Редакція далі кидає обвинувачення у бік Українських Вістей в розв'язанні „Сили“, при чому у небувалий досі спосіб вириває поодинокі цитати зі статей в Українських Вістях та ними обґрунтовує своє ганебне твердження.

Тому у першу чергу випускаємо окремою книжкою збір усіх статей і заміток, що появилися в „Українських Вістях“ (головно на окремій сторінці „Робітничі Вісти“, що від серпня 1937. р. появляються в недільних числах „Українських Вістей“), друкуємо все, що вяжеться безпосередно або й посередно з „Силою“. Бо є деякі статті, в яких нема навіть згадки про „Силу“, але господарка чи відносини у „Силі“ були причиною їх появи.

На кінці містимо теж уривки зі статей „Нового Часу“, щоби читач міг порівняти дух і тенденцію статей в „Україн-

ський Вістях“ з цитатами у „Нов. Часі“ і виробити собі власний погляд на справу, про яку мова та карикатури вміщені в „Комарі“, які представляють Дмитра Палієва і Степана Волинця, які на приказ комуністів розбивають „Силу“...

Даємо той збір документів у руки і тих громадян, які обзнайомлені зі справою тільки односторонно, можливо лиш з тикторівської преси. Прочитайте і самі осудіть справу. І прийміть одну одиноку остерогу: Українська Нація буде чимраз більше розпорошена, якщо загал українського громадянства не примусить демаґогів і шкурників зійти з блудної дороги і вступити на шлях **служби Нації!**

Редакція „Українських Вістей“.

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЦТВА

В неділю появилася у Львові відозва-летючка Організаційного Комітету Українського Робітництва, що взиває українських робітників організуватися для оборони їхніх інтересів у своїх національних робітничих організаціях. У відозві читаємо :

„Український пролетаріате! Ви всі працюючі й безробітні, ставайте в організовані лави! Ставайте всі до боротьби за кращу долю! Творім Допомоговий Фонд Українського Робітництва! Безробітні зголошуйтеся до реєстрації!

З відозви довідуємося, що Орг. Комітет розпочав вже працю над створенням Союзу Українських Робітників, який має бути виявом волі й інтересів українського робітництва.

В Т-ві „Сила“ вул. Краківська 17. І. пов. щоденно від год. 6-та вечером урядує один член Комітету, подає інформації, веде реєстрацію та полагоджує всі справи.

Ми нераз звертали увагу на потребу власної національної організації робітників і тому з радістю вітаємо перший крок у тому напрямі. В наступних числах нашого часопису подамо докладніші відомости про цю позитивну ініціативу українського націоналістичного робітництва Львова.

(„Українські Вісти“, 172, дня 29. липня 1936 р.).

СКЛАДНЕ ПИТАННЯ

3 приводу спроби організації українського робітництва.

Вчора зреферували ми коротко відозву Організаційного Комітету Українського Робітництва, та висловили радість, що починає діятись щось і на тому, чи не найбільш занедбаному у нас національному відтинку. Та по хвилевій радості борозна задуми з'являється на чолі. Легко сказати: „Організація Українського Робітництва“. Адже ж це чи не найбільш складна проблема нашого суспільно-політичного життя, що її українство не зуміло розв'язати в рямцях української національної спільноти по сьогоднішній день. Українське робітництво було зіштовхнуте десь на далекі периферії тієї спільноти. Само не дало із себе спосібних провідників-організаторів, а те, що причалювало до робітничого руху із рядів інтелігенції (головно молоді), покочувавши якийсь час у тому русі, скоро його покидало, не бачучи там можливостей для політичної кар'єри, або переходило на чужу службу, як от Микола Ганкевич і Вітик, або загнивало враз із тим рухом, як от сучасні українські соціал-демократи. Це дійсний стан і на нього зложилось багато причин. Одна із них

це те, що український пролетаріят чисельно і культурно за-слабий, щоб як суспільна верства міг відігравати у нас са-мостійно таку командну роль, яку йому приписували його опікуни соціалісти, а опісля комуністи.

Український пролетаріят відіграє свою переважну роль у справі відродження і всестороннього визволення україн-ської нації тоді, як буде він організований в рямцях україн-ської національної спільноти, в рямцях такої політичної організації, що усі творчі, продуктивні верстви народу, які боряться за спільну для цілої нації мету, схоронюючи враз з тим інтереси поодиноких верств і станів нації. Робітника можна притягнути до політичної організації якоюсь великою ідеєю, а враз з тим повним зрозумінням жорстокої прози його щоденного життя, його щоденних злиднів і болячок, вказуванням йому шляху, як з ними боротися та остаточно допомогою у тій боротьбі.

Прочитавши уважно відозву „Орг. Комітету Укр. Робіт-ництва“ побюємося, що стоїмо перед спробою створити ще одну українську політичну партію з дуже туманними кли-чами в роді: українське робітництво „хоче і буде само ста-новити про свою долю“, або „ставайте всі до боротьби за кращу долю“ і т. п. Таких кличів український робітник на-слухався вже багато і вони його не дуже то переконують.

Цього всього замало. Кличі мусять бути далеко більш конкретні і мусять вони впливати з одної великої — здат-ної захопити душу українського робітника — ідеї. Цією ідеєю є тільки український націоналізм, який зовсім не та-кий страшний для українського робітника, яким його ма-люють його вороги від комуністів почавши, а на соціалістах радикалах скінчивши.

Доцінюючи вагу цієї справи для української національ-ної ідеї будемо уважно слідкувати за усіми проявами орга-нізаційного руху українського робітництва та активно допо-магати йому в віднайденні правильного шляху.

(„У. Вісти“, ч. 173, з 30 липня 1936.).

А „НОВИЙ ЧАС“...

Про ту статтю „Новий Час“ написав після розв'язання „Сили“ в числі 93, з 3. травня 1938. р., таке:

„І ніхто з свідомих і відповідальних українців не по-важився сумніватися в необхідності й доцільності такої організації нашого робітництва, маючи в додатку на оці

гіркий досвід з факту приналежності нашого робітництва до чужонаціональних робітничих організацій. Бож ішло про рятунок многоважної клітини національного організму, нашого робітництва, про його національне обличчя та про його соціальне піднесення.

Серед інших народів не було б можливе до подумання, щоб у подібному випадку найшлася одиниця, чи гурт людей, які важилися би вносити дезорганізацію й причинятися до руйнування такого хосенного діла. Навпаки в інших народів, всі, як один, протиставилися б затіям усіх супротивних сил. Так є деінде, але, на жаль, не в нас.

Бо ось, один український щоденник дозволив собі погрозити цьому ж таки нашому робітництву неуспіхом у задуманому ділі в самих первопочинах творення цієї організації, цебто Т-ва „Сила“. Коли в липні 1936. р. комітет при Т-ві „Сила“ видав летючку до українського робітництва зі закликом в ряди своєнаціональної організації та повідомив наше громадянство про те, що побрлено заходи, щоб створити **український професійний союз українського робітництва**, згаданий часопис з того приводу написав статтю п. н. „Складне питання“. У цій статейці писалось ось що: „**Стоїмо перед спробою створити ще одну українську політичну партію з дуже туманними кличами**“. Хто ж це писав? Паліївські „Українські Вісти“, ч. 173., з 30. 7. 1936. р.“.

НЕПРАВИЛЬНА ДОРОГА

Вже близько тиждень минає, як появилась українська робітнича одноднівка „До боротьби“. Часописи помістили про неї здебільша прихильні замітки у рубриці новинок, так якби це була звичайненька собі подія, що їх тисячі приносить кожний день. — Не думаємо, що це справа, яку можна вичерпати одною новинкарською заміткою.

Справи українського робітництва, його значіння і ролі в лоні української національної спільноти, не можна вже сьогодні сховати під шапку. Вона настирливо; кожного року, кожного місяця, ба, кожного дня домагається своєї розв'язки. Скажім собі прикру правду в вічі, що українське робітництво знаходиться здебільша поза українською національною спільнотою. Немає його цілковито у рядах У. С. Д. П. Зате багато українських робітників поневіряється у ППС. і комуністів, а переважаюча більшість українського робіт-

ництва знаходиться взагалі поза всякою організацією й тому розв'язувати українську робітничу проблему це річ дуже приманчива. Розв'язка ця мусить бути дуже розумна, політично доцільна і по можливості скоро. Однак не за скоро, не роблена прихапцем, бо тоді принесе вона українській національній спільноті більше лиха ніж користи.

Одну із таких скорих розв'язок пробують шукати автори єдиноднівки „До Боротьби“: Покликали ініціативний комітет, видали спершу відозву, а а відтак єдиноднівку треба сказати зрадаговану дуже живо, так, що вона безумовно, полишає по собі корисне вражіння, ну й обіцяють приступити небагом до організаційної праці. Річ на українським робітничим відтинку дуже бажана й слід би її якнайгарячіше привітати.

Але коли ви уважно прочитали єдиноднівку, головню її декларативно-програмову частину, мусите поставити собі питання: в ім'я яких кличів і напрямків автори єдиноднівки закликають українське робітництво до організації?

Ага кличі? Їх усіх 21. З того 10 негативних себто кличів „проти і 11 позитивних, себто кличів „за“. Зіставлення тих кличів, а опісля їх інтерпретація у програмовій статті п. 3. „Якої організації нам треба“, навівають тривогу на майбутнє того українського робітничого руху, що мав би зродитись з почину авторів єдиноднівки.

Отже якої організації тим авторам треба? А треба їм організації, що базувалась би передовсім на професійній основі. Цей професійний ексклюзивізм підчеркується в єдиноднівці дуже яскраво. З позицій того професійного ексклюзивізму автори єдиноднівки виповідають боротьбу усім українським політичним партіям, усьому українському партійництву. Ми навіть привітали б таке становище авторів єдиноднівки, якби воно не впливало із зовсім хибних політичних залогень. А залогення ці, це чистокровний, знаний на заході у робітничому русі **анархо-синдикалізм**, тільки підлитий трохи у авторів єдиноднівки, національним сосом. Вони може й не здають собі з цього справи, а може, шукаючи за розв'язкою українського робітничого питання, натрапили на відповідну чужомовну літературу, безкритично її прочитали й хочуть прочитане прищипити на наш ґрунт.

На доказ, що наш доказ не голословний, наведемо одну, найсутнішу цитату зі статті: „Якої організації нам треба“? Цитату, підкреслену самими авторами. Ось вона:

В творенні своєї організації ми українські робітники повинні і для добра нашої справи мусимо стати

не на партійно-політичній, але професійній засаді. В організації українського робітництва об'єднуються усі українські робітники без огляду на їх політичні переконання! Якщо має повстати організація українського робітництва, то вона повстане на те, щоб об'єднати його в один твердий мур, а не на те, щоб його розбивати і деморалізувати.

Отже в ім'я загальної справи українського робітництва, треба відразу в ході організування протиставитися українському робітництву замашкам різних партійно-політичних чинників на його цілість. Бо навіть, коли ці замашки прикривається чи навіть справді робиться в інтересі українського робітництва, зрозумілому по своєму, то це може вийти тільки на його шкоду. Переконань політичних одної частини громадянства не можна силоміць накидати решті.

В боротьбі за справу українського робітництва, його власна організація не буде оглядатися на те, які вужчі переконання поділяє якась його частина. Вона не зважаючи на те буде боронити їх інтереси. Бо інтереси тієї частини є інтересами цілості.

Отже організація лиш на професійній, а не національній засаді. Отже „в організації українського робітництва об'єднуються всі українські робітники без огляду на їх політичні переконання“, а не робітники українські націоналісти. Отже не ім'я загально-національної справи українського робітництва треба відразу в ході організування протиставитися українському робітництву, замашкам різних партійно-політичних чинників на його (себто робітництва — Ред.) цілість“.

Адже ж це звичайний синдикалізм. Адже ж французькі і еспанські синдикалісти, вважають себе гарячими еспанськими чи французькими патріотами, лиш кажуть, що інтереси робітничої класи в їхніх країнах найважливіші і тим інтересам повинні бути підчинені інтереси цілого народу. І коли вони нині в Іспанії і Франції піддержують людські фронти, то роблять вони це із робітничих класових міркувань, і того свого питомого патріотизму. Ми дуже далекі від того й це якнайбільш рішуче підчеркуємо — щоби супонувати нашим назвім „Боротьбівцям“ якісь людські фронтові тенденції. Навпаки. Ми глибоко переконані, що вони готові боротись з комунією і це у них позитивне, бо комуністична загроза сьогодні найбільш небезпечна на нашому робітничому відтинку. Але ж й синдикалісти завжди дуже гостро відмежо-

увались від комуни. Одначе це не перешкоджує їм розгор-тати якнайбільш гостро класову боротьбу у лоні власного народу іменно в імя супрематії класових робітничих інтересів, які мовляв покриваються з інтересами цілої нації і їх ніяк не можна розмежувати. А воно не так і це отверто і ясно треба сказати не завиваючи нічого в бавовну.

В лоні сьогоднішнього суспільства існує часом навіть дуже різка суперечність соціяльних інтересів, яка в умовах всевладности партій та демоліберального режиму розсаджує суспільства і нації з нутра. І власне найважніше завдання нації, що знаходиться в такому положенні, як наша не допустити до такої боротьби, та перевиховати націю у дусі соціяльного солідаризму. Цей солідаризм в імя добра нації, що є для всіх її членів найвищим наказом, каже дуже часто зрікатись деяких своїх соціяльних вимог і то усім класам і станам народу іменно для добра цілоти. Одначе він вимагає теж безоглядної соціяльної справедливости супроти усіх клас суспільства в тому й для робітництва.

Так ставить спаву націоналізм в супереч всім іншим політичним течіям, в тому і всупереч — хоч би не знати яким смачним націоналістичним сосом підлитому — синдикалізмові. На це нема ради.

Історія знає тільки форми робітничого руху, що серіознопозначились у різних краях і різних часах. Соціялістично-комуністичний, анархо-синдикалічний, християнсько-суспільний і останніми часами націоналістичний. Цей останній включає робітничий рух в організовані рямці монолітної націоналістичної організації, де побіч робітництва, з усіма його соціяльними проблемами, боряться за справи цілої нації й інші суспільні стани нації, обеднані одною великою націоналістичною ідеєю, споєні ціпким і твердим цементом соціяльного солідаризму.

І це одинока дорога і одинокий вихід для українського робітництва.

Втеча від політики, яку голосять наші новоявлені „Боротьбівці“ і то втеча в імя оборони цілої гами різних соціяльних інтересів нашого робітництва це й є іменно дуже яскрава політика. Це анархо-синдикалістична політика, від якої нехай Провідіння збереже наше робітництво і нашу націю.

До всяких починів, зорганізувати українських робітників в рямцях української національної спільноти ставимось все позитивно. Одначе вважаємо своїм обовязком звернути

теж увагу на ті небезпеки, які стоять на шляху пропонуваному авторами єдиний „До Боротьби“.

Ми формуємо наше завдання супроти українського робітництва так:

Добути душу українського робітника на те, щоб він добув для себе душу цілої української нації, щоб він знав, що єдиний його правдивий оборонець — рідна нація, а нація, аби знала, що доля українського робітництва це її доля“... (З промови Д. Палієва, на I. Конгресі Ф. Н. Є.).

(„У. Вісти“, ч. 263, з дня 14 листопада 1936 р.).

А „НОВИЙ ЧАС“...

Про ту статтю „Новий Час“ написав після розв'язання „Сили“ у числі 93. з 3. травня 1938. р. таке:

„У листопаді того ж року Т-во „Сила“ видало єдиний п. н. „До боротьби“, в якій далі обстоювало необхідність і потребу своєнаціональної професійної організації та видвигнуло низку соціальних кличів і їх розв'язку бодай у засновках. Українська преса привітала й летючку з липня й єдиний з листопада 1936. р. прихильно й висловила з того приводу бодівля, що наше робітництво самотужки береться за покращання своєї національної та соціальної долі.

В той час тіж „Українські Вісти“ в ч. 263. з 14. 11. 1936. р. в статті „Не туди дорога“, закидали нашому робітництву „анархо-синдикалізм“. При тому слід пригадати, що проти цих перших організаційних починів українського робітництва був теж комуністичний „орган“ п. Ширека „Трибуна Млодих“ (листопад 1936. р.), який писав, що: „Сила“ — це розбивацька фашистська „організація, яку треба доконче знищити й розв'язати“.

І що ж сталося у висліді такого відношення спільної крини „Трибуни Млодих“ і „Українських Вістей“ зі статутом „Проф-союзу?“ Влада не дала дозволу на заснування „Українського робітничого Проф-союзу“, бо мовляв, „є позначки (пошлякі), що це твориться політична партія“. Зрештою на громадянській анкеті в Т-ві „Сила“ (при кінці березня ц. р.) заявив п. Петrenchко прилюдно, що на інтервенцію представників робітництва в адміністраційної влади в справі заборони оснувати „Проф-союз“, дотичний референт, обосновуючи заборону й доказуючи свій заміт, „що твориться політична партія“, покликався на таку ж заввагу „Українських Ві-

стей". Очевидно, що це могло бути тактичним маневром збоку того ж референта, а всежтаки, скільки безглуздя і несамовиті в отакому писанні паліївських „Українських Вістей“.

ЗІ СТАТУТОМ У РУЦІ

У зв'язку з розв'язанням в останніх тижнях низки українських Товариств, хочемо звернути увагу на одну часто за-недбувану справу, а саме: діяльність Товариств стрікте у **рамах** статуту.

Адміністраційна влада, розв'язуючи якесь Товариство, покликуються звичайно на переступлення даним Товариством меж статуту. Наводить факти такого переступлення і на тій підставі Товариство розв'язує. Рекурс, внесений проти розв'язання має мало шанс на успіх і справа набирає політичного характеру, наступають інтервенції, просьби і врешті в дорозі ласки влада привертає життя Товариству.

Недавно після розв'язання одного Товариства нам прийшлося почути такий погляд: Випадки, наведені у письмі про розв'язання були відомі владі від ряду літ і не зважаючи на те, Т-во існувало. Якщо їх не було би, влада найшла би інші причини і розв'язала би Т-во.

Це своєрідний фаталізм, погляд, що адміністраційна влада — всесильна і вона може робити, що їй подобається. У висліді неперестерігання статуту, бо все одно влада може Т-во розв'язати, а може і толерувати переступлення статуту. Що адміністраційна влада робить, яку вона веде політику, це її справа. Наша ж справа — поступати у Т-вах так, щоби не давати адм. владі підстав для розв'язування Товариств під претекстом переступлення статуту. Словом: треба вести Товариства зі статутом у руці.

Хто інакше поступає, — легкодушно поступає і наражує Товариство, віддане йому у завідування, на ліквідацію, або на існування з ласки.

Друга справа — **звужування** адм. владою навіть статутів прав Т-ств через довільну інтерпретацію статуту і згода збоку Виділів на кожну таку інтерпретацію. Це другого ґатунку фаталізм, мовляв, навіщо процесуватися, коли й так це нічого не допоможе.

Якщо говоримо про ведення Т-ств зі статутом у руці, то маємо на думці не лише непереступлювання статуту, але й вперту оборону статутівих управнень. Словом: Хто веде Товариство, нехай його справді веде і нехай не дозволяє,

щоби йому тесали кілки на голові. Якщо ж не має до того відваги, нехай радже покидає Т-во. Бо люди з малими душами є найбільшими шкідниками організованого життя.

І врешті третя справа: **правовість** в Т-вах. Інколи голови чи Виділи Т-ств заводять звичайну сваволю. У відношенні до членів, вони ломлять статут, як їм подобається, а це називається у них — „сильна влада“. Це вже наявні шкідники, а їх сваволя допроваджує, звичайно до розвалу Товариства.

Знаємо випадок, де Виділ виключив з членів Т-ва ...голову Контрольної Комісії, бо той голова був для Виділу не-вигідний — вимагав від Виділу скрупулятності у веденні рахунків. Вислід — безконтрольність і занепад Т-ва.

Зайво доказувати, що з такими проявами треба вести жорстоку боротьбу. Бо де таких вчинків не поборе запал членів, то вони розсадять наше зорганізоване життя. А тоді треба було би співати самим собі „вічну пам'ять“.

(„У. В.“ ч. 179 з 14. VIII. 1937 р. і „Батьківщина“ ч. 32., з 22. серпня 1937 р.).

ПРАВА І ОБОВ'ЯЗКИ ЧЛЕНІВ В ТОВАРИСТВАХ

Робітники, що досі сиділи по профсоюзах бачили, що там профсоюзнi диктатори диктують свою волю, не числячись зовсім з думкою загалу. Ті робітники думають, що так є і мусить бути всюди. Вони, вступаючи до якогось статутного товариства є переконані, що голова чи Виділ можуть у такому товаристві рядитися, як сірі гуси, а члени є лише на те, щоб платити вкладки, мовчати і слухати.

Така думка є дуже небезпечна, а якщо у якомунебудь товаристві закоріняться такі звичаї, то це грозить Товариству катастрофою. Бо тоді Виділ затрачує довіря у членів, а члени тратять довіря до свого Товариства.

Найважливішою особою в Товаристві є голова. Він не лише відповідає за Товариство, але він його і репрезентує на зверх. Який голова, таке Товариство. Як голова обмежений, нетактовний, пияк, тоді Товариство тратить на повазі, а члени розлазяться.

Не менше важна є роля Виділу, який веде Товариство і враз з головою за Товариство відповідає. Добрий голова ніколи не буде робити нічого на власну руку, але все за згодою Виділу.

Головне у Товаристві, щоби Виділ вів Т-во згідно з буквою статуту. Якщо Виділ нехтує статутом, тоді сам копає гріб для Товариства. Фінансова господарка мусить бути ве-

дена так, щоби кожний член набрав довіря до тої господарки. Закривання перед членами дійсного стану, викликує всякі підозріння і сплетні.

У цьому дуже важна роля Контрольної Комісії. По наших Т-вах звичайно Контрольна Комісія існує на папері. Буває навіть таке, що Виділ обиджується, коли Контр. Комісія хоче його контролювати. А добрий Виділ повинен сам домагатися, щоби Контр. Комісія переводила якнайчастіші контролі, бо це скріплює довіря до Виділу. Контрольна Комісія, це надрядне тіло і тому не диво,, що Контр. Комісію вибирають Загальні Збори, а не Виділ. Виділ не може визначувати контрольорів для себе, бо тоді вийшло би, як у приповідці: „свідчився циган своїми дітьми“.

Підставовою засадою у Товаристві, це право членів критикувати діяльність Виділу. Очевидно, що критика мусить бути гідна і здорова. За критику Виділ не може члена переслідувати. Навпаки, добрий Виділ повинен бажати собі контролі і критики, бо критика дає йому вказівки, у чому він зле поступає, а в критиці впаде не одна добра думка, яку Виділ може використати.

Якщо у якомусь Товаристві були би такі відносини, що члени боялись би виступати з критикою, бо за це їх переслідували би або навіть виключали би з членів, то це знак, що провід такого Товариства попав у руки невідповідальних людей, які ведуть Товариство до руїни.

Оті загальні засади мусять памятати українські робітники, які вступають до Товариств, або Товариством проводять.

(„Укр. В.“, ч. 190, з 30. VIII. 1937.).

ОПАМ'ЯТАЙТЕСЯ !

Майже рік належала я як робітниця до одного нашого національного Робітничого Товариства у Львові. Ходила я до Товариства часто, бо хотіла чогось навчитися і найти рідне товариство, яке заступило би мені мою рідню. Але на жаль переконалася я, що могла я там дуже мало навчитися, а ще менше найшла там товариського духа між товаришами й товаришками. Замість зживатися між собою — розсварювалися і щораз менше членів приходило до товариства. І я бачила, що з дня на день іде не до кращого, але до гіршого.

Але не надіялась я, що в тому товаристві може дійти аж до такого, як 22. серпня. Саме у той день на Маківці відбувалося краєве свято на стрілецьких могилах. Пішла я до това-

риства, бо думала, що там почую якийсь реферат про Мавківку. Але приходжу і, застаю в товаристві велику забаву. Грає музика, пари танцюють. При касі стиск. Бачу — білети купують члени й нечлени. Пізнала я це по тому, бо по польськи говорять, а в тому товаристві членами є лише українці. Отже у той день устроїло наше товариство якусь інтернаціональну забаву. З обуренням віддала я свою виказку і відійшла.

Не подаю назви товариства, бо може люди, що його проводять опам'ятаються і перестануть руйнувати таке потрібне товариство. А я таки прошу: Опам'ятайтеся!

Анна Стефанючка („У. В.“, ч. 196, з 6. IX.. 1937.).

ДЕСЯТЬ ЗАПОВІДЕЙ УКРАЇНСЬКОМУ РОБІТНИКОВИ

Аж страшно кілька нашого робітництва пропадає по містах. Приходить з села безпомічний, не знає де поради шукати, топиться у міському вирі, привикне до чужого товариства, а вкінці і мову рідну забуває й поминай, як звали. А все те через брак організації і опіки.

Добре було би видати для українських робітників малу книжочку з найважливішими порадами, і роздавати, її всім, що приходять в місто. А покищо бодай видрукувати отих 10 заповідей для українського робітника:

- 1) Памятай, український робітнику, що ти член української нації і маєш залишитися її вірним сином до смерті.
- 2) Гони від себе всяких дурисвітів, які зводять Тебе на дорогу інтернаціоналів.
- 3) Читай українські національні газети й книжки.
- 4) Виховуй своїх дітей у рідних захоронках і школах.
- 5) Купуй у своїх, попирай рідний промисл, ремесло і торгмлю.
- 6) Впишися до якогось українського Товариства.
- 7) Опікуйся несвідомими товаришами і заведи їх на національний шлях.
- 8) Не переривай звязку зі своїм селом і родиною.
- 9) Не женися з чужинкою, а Ти робітнице, не виходи за муж за чужинця, бо будеш мати пекло в хаті і збавиш свої діти.
- 10) Будь гордий на свою націю, не стидайся своєї рідної мови і віри.

Іван Війтишин. („У. В.“, ч. 218, з 4. X. 1937.).

З ЖИТТЯ Т-ВА „СИЛА“ У ЛЬВОВІ

Т-во „Сила“ у Львові вступило нарешті на правильний шлях, організуючи членів по секціях відповідно до фахів. Досі існують вже такі секції. Будівельників — ок. 350 членів;

столярів — ок. 90 членів

металівців — ок. 40 членів

кравців — ок. 20 членів.

Шевців — щойно творяться.

Секції відбувають сходи кожного тижня. Секція столярів приготувала створення стол. кооперативи і досі збрала вже 500 зл. на уділи.

В п'ятницю відбулася в „Силі“ анкета в справі зимової помочі. Про анкету пишемо у нинішнім числі „Українських Вістей“.

Довідуємось, що „Сила“ задумує випустити вкортці робітничу газету. Про цю відрадну вістку повідомляємо українське робітництво. Очевидно, що „Робітничі Вісти“ — замаленькі, щоби вичерпати усі питання, зв'язані з пробудженням українським робітництвом.

А десятки тисяч українських робітників що досі живе поза українською національною спільнотою і підпадають під вплив комуни, соціалістів, або взагалі нічим не цікавляться.

(—к). („У. В.“, ч. 230, з 18. X. 1937.).

З ЖИТТЯ „СИЛИ“

Ширші сходи. В неділю відбулися сходи Т-ва „Сила“. Прибуло около 300 робітників. Реферував п. Климко, виступаючи різко проти акції „Праци Польскей“, яка підозрює польське робітництво проти українців. Після реферату розвинулася оживлена дискусія.

Підчас сходів якась злочинна рука відкрутила стопки. Після направи світла сходи в порядку закінчилися.

З Секції Металівців. Від 5. листопада почнуться у Секції Металівців виклади з обсягу машинознавства, рисунків і т. д. Викладатимуть інженери кожної п'ятниці від год. 7 до 9.30 вечером.

Зимова Поміч. На неділю Діловий К-т Зим. Допомоги при Т-ві „Сила“ скликає другу з черги конференцію. На денному порядку — створення Пропагандивного Комітету та звіт з перших кроків Комітету.

(„У. В.“, ч. 236, з 25. X. 1937.).

Українське робітництво опинилося на закруті. Воно прозріває, покидає комуністичні й соціалістичні ряди і поামалу включається в українську національну спільноту. Загал українського робітництва ще не розуміє добре тої великої переміни, що в ньому відбувається Але серцем відчуває, що рятунок тільки у солідарности нації і **ніде поза нею**.

На те, що українське робітництво було по чужих партіях і „звйонзках“ лише виборчим чи штрайковим товаром — воно має вже багато доказів. Але воно у своїй масі ще занадто невироблене, щоби вже можна було сказати: українське робітництво вже прозріло і то на завжди. Ні! Українське робітництво ще дуже сире, воно ще не має свого **постійного** погляду і тому його ще дуже легко збаламутити і звести на манівці.

Той стан українського робітництва мусять мати на увазі всі, що робітництво організують, до нього промовляють чи пишуть. Бо один не розважний крок, одно брехливе слово, одна не продумана думка — може зразити робітників до своєї національної організації і кинути назад в обійми інтернаціоналів, які тільки чигають на душу робітника.

Не є штука нині навіть тисячами втягати до національної організації українських робітників, зневірених в міжнародню солідарність. Але штука є їх **вдержати** у тій організації. Найнебезпечніше, що існує, це **зневіра**. Краще робітника не втягати до організації, як він має зневіритися у свою національну організацію і відійти від неї зі словами: І там нема правди, і там обман і демагогія.

Правда, українському робітникові дуже подобається, як до нього говоритимуть: „Тепер ми будемо диктувати в нації нашу волю!“ „Тобі робітнику належить в нації перше місце!“ „Ми нікого не потребуємо слухати, бо ми маємо свій розум“ і т. д. Так, це подобається робітничій масі і вона гарячо оплескує такого бесідника.

Робітникам більше подобається таке кадило, як гірка правда от у тому роді: Робітники! Ви можете і повинні стати співпрацюючою силою в нації. Але тепер ви ще до того нездібні. Щоби стати силою, ви мусите працювати над собою, мусите виробляти світогляд, мусите поглибити своє знання, мусите виховати своїх провідників. А на те все треба праці довгих літ, зразу нічого не діється, бо й дитина щоби вирости на дорослого мусить рости з дня на день.

Такого промовця, що говоритиме такі слова не будуть оплескувати. Він не буде популярний у робітників, бо він говоритиме **правду**. А правди не люблять. Люди люблять, щоб їх обманювати. Тому невироблена маса йде звичайно за демагогами.

Але демагогія хапає за душу лише дуже коротко. Тиждень, місяць, два і маса розчаровується, відвертається від демагога і розпливається в ніщо. Бо маса, виховувана демагогами — нетерпелива. Вона хоче успіхів зараз, негайно. А коли не бачить їх — відходить.

Перелічувати комуністів у демагогії — нікому не вдасться, шкода навіть пробувати. Бо комуністи на словах дають стільки, що більше вже ніхто не може обіцувати.

Так само небезпечно наслідувати польських ендеків, які на вічах „Польскей Праці“ годують польських робітників — на обід живими жидами, на вечеру живими українцями. Та безпросвітна демагогія обчислена на дуже коротку мету. Така тактика добра, щоби підбехтати польського робітника до биття шиб чи жидів, але на довшу мету вони робітника не вдержуть при такій „ідеології“.

Хто хоче організувати українське робітництво під національними прапорами, той мусить підходити до робітництва з серцем і правдою.

Хто на робітництві хоче робити інтерес так, як це діється в соціалістичних партіях, той злу прислугу робить організації українського робітництва.

Хто при допомозі демагогії хоче приподобатися українській робітничій масі, той на манівці зводить саму ідею організованости.

Хто підлещується масі і закриває перед нею дійсний стан, хто сипле обіцянками, а потім виявляється, що це були тільки блескотки, — фантазії, той є не приятелем але ворогом українського робітництва.

Українське робітництво опинилося на закруті. У ньому вже озвалася українська кров, воно вже готове піти на службу своїй нації. Але до нього треба йти з серцем і правдою. Треба говорити йому правду, нехай — не знати яка вона буде гірка. Треба йому представити, який то довгий і твердий шлях жде українське робітництво, щоби воно стало здібне зайняти у своїй нації одне з почесних місць.

Не біймося, що, наприклад, з тисячки — 900 настрашить довгого, тернистого шляху і втіче. Бо при демагогії вте-

чуть усі тисячу. Але та сотка, що остане, буде щось вартувати. Її загартує твердий шлях і довкруги тої сотки обліплюватиметься пізніше все, що здорове, що вартісне, що має українську душу.

Дмитро Паліїв.

(„У. В.“, ч. 242, з 1. XI. 1937).

ЗАМІСТЬ ЗАОХОТИ -- ПЯТНУВАННЯ

Міський Комітет Зимової Допомоги безробітним у Львові мав 30. листоп. засідання, про вислід його довідуємося з польської преси. М. ін. цей „Комітет з прикристю прийняв до відома, що певна група громадян намагається **перешкодити** загальній акції зимової помочі шляхом утворення подібного Комітету тої самої назви. Міський К-т **пятнує** того роду виступи, які можуть ввести хаос в таку корисну суспільну роботу і приносять шкоду перш усього самим безробітним, бо замикають доступ користуватись допомогою загального К-ту тим, яких заосмотрить тамта акція“.

Нема сумніву, що напятнований тут Український Комітет Д. Безробітним, утворений при Т-ві „Сила“.

Замість повитати цей Комітет, бо він добуває гроші й харчі для безробітних у Львові як теж зпоза Львова, Міський К-т **пятнує** його утворення. Ні, ми розуміємо і не розуміємо ніколи такої політики. Чейже тут йде про допомогу безробітним і тільки про те. Чи справді Міський Комітет забезпечить усіх безробітних? Навіть, якщоб існували ще два Комітети, то й вони не дали б ради. Бо нужда, що панує серед робітництва у Львові — правдиве пекло. Найбільше безробітних — серед українців. Чому, про те члени Міського Комітету знають дуже докладно. Знають і дивуються, що українське громадянство цілого краю бодай частинно старається облегчити долю українських львівських безробітних.

Міський Комітет наложив на львівських громадян обов'язкові свідчення. Він вияснює, що жертви зложені на „приватну“ акцію, не звільнюють львівських громадян від свідчень у користь Міського Комітету. Це безсумніву удар по Українським Комітеті. Бо українці, обтяжені поважними квотами на Міський Комітет не зможуть жертвувати більших сум на Український Комітет.

Тому Український Комітет мусить працювати так, щоби на адміністрацію йшли якнайменші суми. Всі гроші мусять піти на безпосередню допомогу безробітним.

(„У. В.“, ч. 269, з 6. XII. 1937. р.).

Нащо є контроля в Товариствах? Чи на те, щоби вилапувати злодіїв?

Певно, що так. Бо горе такому Товариству, яке попаде у руки злодійні, яка наживається громадським грошем.

Але контроля є й на те, щоби з чесних людей не поробити злодіїв.

Поставте ви чесного чоловіка коло купи золота на сторожі. Коли він знає, що то золото перераховане, то йому навіть через голову не перейде взяти собі кусник золота. Але насипте золота без ліку і не числіть його та поставте коло нього того самого чесного чоловіка. Чи не скортить його врешті „попробувати“? Бо люди є людьми.

Німецька пословиця каже: „Нагода робить злодія“. Тому німці, щоби не плодити злодіїв, мають засаду строгої контролі.

У нас є інакше. У нас, буває, люди ображуються, як їх контролювати. Замість того, щоби бути вдячним контролюрам, вони уникають їх, вививаються зпід контролі

Знаю одно Товариство, у якому Виділ викинув з ченів голову Контрольної Комісії, вибраного загальними зборами! А члени, як барани приглядалися тому і навіть пальцем не рухнули.

Себто: Який Виділ, такі члени.

Про таке Товариство можна ріжно думати, а коли виявиться, що там велася безконтрольна грошева господарка, то за те буде винуватий не лише Виділ, але і члени!

Я кличу до робітників: Контролюйте і давайте себе контролювати, якщо ви маєте до діла з народнім грошем. Бо якщо не будете контролювати, то ваші гроші підуть чортові в зуби. А якщо ви не дастесь контролювати, можете стати злодіями. Бо ми всі люди.

Якщо засада строгої контролі була би у нас всюди переведена, тоді далеко менше лиха було би в нашому житті. Тоді й організаційно ми не стояли би так слабо, як стоїмо.

І. Л.

(„У. В.“, ч. 15, з 24. І. 1938. р.)

ЧАС ОТВОРИТИ ОЧІ

Нераз стрічаюсь я з запитом, чому наше робітництво незорганізоване по своїх організаціях, лише тиняється по чужих і там пропадає для народу. І рівночасно на адресу українського робітника сипалися громи. Багато причин складало-

ся на те, що українські робітники незорганізовані. Але мушу ствердити, що серед загалу нашого робітництва є вже зрозуміння для організованості й робітник радо горнеться до своєї організації. Під тим оглядом прийшов уже перелім.

Як же ж приймають робітника у рідній організації? Краще було би не згадувати, але годі знов вічно мовчати про те, що болить і руйнує нашу силу.

Робітник приходять до своєї організації з чужої. Там бачив демагогію й опікунів, які на його хребті лізли на верх і влаштовували собі вигідне життя. Бачив цілу хмару професійних провідників, які жили з організації й жили далеко краще, як пересічний член. Свою організацію він уявляв собі зовсім інакше, як чужу. Перш усього надіявся найти там лад, тісну контролю і товариське відношення.

А тимчасом у своїй організації стрів ти самі хиби, що й у чужій. Як був смирний і мовчки приглядався безпорядкові, протекційності й зловживанням — не чіпали його „провідники“, які — невідомо звідкіля взяли ся і приссали ся до Товариства, як до дійної корови. Але як тільки набрав відваги спротивитись безпорядкам, а ще до того вимагав контролі — зразу на нього: це комуніст, розбиває, руйнік. Проти такого члена підбунтовували незрячих членів і чим скоріше позбували ся його, бо бачили, що він може бути для них небезпечний. А інші бачили це й самі відходили з Товариства, бо не могли дивитися на лайдацтва, які в даному Товаристві діялися.

Таким способом доводиться до того, що в Товаристві залишаються лише ті, що живуть з Товариства і маса, яка йде на паску спритних демагогів.

Чому про те пишу? Чи може на те, щоби розбивати українські робітничі організації, як дехто буде пояснювати? Ні! Підношу ті справи прилюдно тому, щоби положити край страшній у наслідках роботі деяких людей, які приссали ся до українського робітництва й відстрашують українське робітництво від рідної організації. Не називаю ще тих організацій по імені, бо може в останній хвилі люди спам'ятаються й перестануть бути колодами на шляху організації українського робітництва.

Але рівночасно звертаю ся до робітників і раджу їм докладно все пізнати, заглянути у кожний кутик і тоді призадуматися, де знаходиться зло: чи по боці тих, що їх викидають, чи може по боці тих, що кермують і викидають.

По наших робітничих Товариствах треба конечно про-
чистити атмосферу. І щойно тоді, як з Товариств щезне

шкурництво, безконтрольність і протекційність — можна буде говорити про відродження українського робітника. Час вже відкрити очі й почати безпощадну боротьбу зі злом

І. Н.

(„У. В.“, ч. 21, з 31. І. 1938. р.).

ЩО ДІЄТЬСЯ В „СИЛІ“?

До нашої Редакції зголосилася група робітників, членів „Сили“ й передала комунікат такого змісту:

„Підписані члени Т-ва „Сила“ у Львові, подають до відома громадянства, що ухвали Загальних Зборів в дні 13. лютого ц. р. є незгідні зі статутом і шкідливі для Т-ва.

Контрольна Комісія від травня 1937 р. складалася тільки з двох членів, бо голову Контрольної Комісії Виділ Товариства викинув з членів Т-ва тому, що він переводив контролю, яка Виділові була „не на руку“. Згідно зі статутом внесок на абсолюторію має право ставити тільки Контрольна Комісія у повному своєму складі.

Виділ Товариства викинув безправно впродовж року найактивніших членів Т-ва, mimo того, що вони виконували всі обов'язки згідно з параграфом 8-мим статута і нічим супроти нього не провинилися. Викинені члени скористали з прислуговуючого права відклику до Загальних Зборів. Відклик голова прочитав, але не піддав під голосування, що є порушенням статута.

Контрольна Комісія перевела тільки раз в неповному комплекті контролю, хоч була обов'язана бодай два рази, згідно зі статутом, це зробити. Тимсамим переведена контроля є невистарчаюча, тимбільше, що є дані, що діяльність Виділу давала багато до бажання.

До постійного нагляду над діяльністю Головного Виділу Т-ва — як це говорить статут — Контрольну Комісію не допущено, викидаючи з членів Т-ва голову, далі не дозволено приходити на засідання Виділу Контрольної Комісії.

Рішення Виділу в більшості неважні, бо до рішення справи потрібна присутність голови й шістьох членів Виділу, а в протоколах засідань Виділу нема поданих присутних на засіданні членів Виділу. На тих засіданнях виключено цілком безправно негідних для Виділу членів Т-ва.

В дискусії на Загальних Зборах не уділювано голосу найдіяльнішим членам Т-ва, mimo того, що кожний член, згідно зі статутом мав до того право. Перечислення голосів на Загальних Зборах віддано Контрольній Комісії, яка це

зробила, а предсідник п. П. Музика відкинув правдиве обчислення одного з членів Контрольної Комісії, а подав у свою користь друге обчислення, більше на двадцять голосів.

Підписані члени Т-ва „Сила“ почуваються до обов'язку подати вище наведені справи до відома громадянства“.

Львів, дня 14 лютого 1938.

Курилко Мирон, Волос Олекса, Когут Володимир, Венгер Володимир, Івасюта Михайло, Ситник Михайло, Слобода Юрій, Гунька Осип, Василюк Антін, Крилинський Володимир.

Від Редакції: У „Робітничих Вістях“ містимо статтю, яка обговорює дотичні Заг. Збори.

(„У. В.“, ч. 37, з 21.ІІ. 1938. р.).

„СИЛА“ НА МАНІВЦЯХ

В неділю відбулися загальні збори Т-ва „Сила“ у Львові. Про хід заг. зборів пишемо на іншому місці. Тут приглянемося дещо ближче тому товариству і його діяльності.

„Сила“ — старе товариство, йому вже 30 літ життя. Але до 1935 р. вона проявляла дуже обмежену діяльність, широкі круги українського робітництва про „Силу“ навіть не знали. Але національна свідомість українського робітництва зростала, а враз з тим росла і туга за власною організацією. Найшлись меткі одиниці, що рушили „Силу“ з мілини, повели широку акцію за приєднанням членів і „Сила“ з незначитного маловідомого товариства, стала голосним, багачинним.

Пригадуємо собі перші відозви „Сили“. Вони взивали вступати в члени всіх робітників українців без огляду на політичні переконання. І правильно: Українське робітництво ходило досі комуністичними і соціалістичними манівцями, було немов у наймах у сусідів. „Сила“ мала згуртувати робітників на широкій національній платформі, робітники мали почуватись у своїй організації, немов у одній великій родині, свободній від демагогії, обману і безпорядку.

Українське робітництво перший раз входило у своїй масі в рідну організацію. Тому від робітничих провідників треба було вимагати величезного такту, солідності, знання і терпеливості. Бо в „Силі“ мусіла панувати інша атмосфера, як по „звйонзках“ „Сила“ мусіла бути для робітника атракцією.

А тимчасом сталось зовсім інакше. Провід „Сили“ попав у невідповідні руки. Доказ того хоча б те, що „Сила“

стала немов якимсь готелем. Три тисячі членів перейшли через неї продовж двох літ, а залишилось з них всього кількасот. Всі інші відійшли, бо не нашли там того, за чим прийшли: **здорової атмосфери**. Провід „Сили“ попав у руки недосвідчених молодців, головню студентів, які не мали ніякої практики у веденні такого відповідального діла, а головою стала людина (п. Музика заст. директора „Бібльосу“) з дуже буйною минувиною, яка на голову робітничого т-ва не має найменших кваліфікацій.

Члени робітничих дружин ФНЄ, між ними й ті, що поклали підвалини під відновлену „Силу“, ставились до „Сили/ з найбільшою уважливістю, були її членами і прикладали свої сили, щоби в товаристві був лад. Але власне фронтовики зістрінулись у „Силі“ з демагогією для вигоди схованою за націоналізм. Почались виключування з членів. Виключено з членів т-ва Виділу п. Мендрика, бо він мав відвагу протиставитись шкідливій діяльності голови, а врешті виключено з членів т-ва неvigідного Голову Контрольної Комісії (!!) вибраного Загальними Зборами. Статут став безвартісним свистком паперу, голова робив, що йому подобалося, фронтовики побачивши, що нічого не вдіють, відійшли від активної праці в „Силі“.

Останні Заг. Збори вибрали головою знов того самого Музику. Добра з того не буде. „Сила“ під його кермою дальще йтиме по похилій площі на велику шкоду української робітничої справи і на велику радість усім ворогам української національної справи.

(„У. В.“, ч. 37, з 21. II. 1938. р.).

БУРХЛИВІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ „СИЛИ“

Учасників Заг. Зборів — 250. На коридорі повно членів, яких не впускають з різних причин. Одні не мають заплачених вкладок за січень, другі приходять пізніше, а двері вже замкнені. Учасники домагаються вибору президії, але голова Музика не хоче віддати внеску під голосування. Каже, що буде провадити сам, бо так каже статут.

Минулого року обов'язував той самий статут. Але тоді п. Петrenchко поставив внесок, щоби головою зборів вибрати Музику, хоч учасники були за тим, щоб провадив тодішній голова Соболь. І вибрали Музику. Це називалося поступати згідно зі статутом.

На салі, як видно, сильна опозиція. Музика, треба признати, має знамениті помисли, піддає внесок одноголосно

прийнятий, щоби окрема делегація пішла до Митрополита скласти привіт. І в делегацію пропонує самих провідників опозиції, щоби позбутися їх зі салі. Один вибраний не хоче йти, мотивує, що мусить залишитись на салі. Збори не орієнтуються в помислі Музики і на тому тлі доходить до зударів. Складають звіти. Все у „якнайбільшому порядку“. Дискусія: „свої“ говорять і по пів години. Коли говорить хтось з опозиції, на салі крики і свисти. Або просто: „Свому“ Музика уділює голос. Опозиції просто відмовляє права говорити. Не дає голосу п. Карпинцеві. (Кандидат опозиції на голову), хоч перед тим „свому“ дозволив говорити. П. Карпинець промовляє до амбіції Музики, але даремно.

Збори проходять серед постійних криків і свистів.

Комісія Матка предкладає членів нового Виділу. Деякі резигнують, бо не хочуть працювати під Музикою як головою. Більш менш половина учасників заявляється за Музикою. Другої листи, що її подала професійна комісія (себто союз секцій), Музика не піддає під голосування. П. Когут заявляє від імені опозиції, що робітники не погоджуються на такий Виділ і домагається скликання Надз. Заг. Зборів. Крики, метушня. Майже половина учасників опускає демонстративно збори.

На коридорах товпляться робітники. Падуть оклики:

„Підемо до червоних“, „підемо до Праці польскей“. Це або голоси розпуки, або це вже збирають своє жниво чужі елементи.

Остерігаємо перед такими голосами! Не вільно нікому відходити до чужих, бо це вже національний злочин.

(„У. В.“, ч. 37, з 21. II. 1938. р.).

ПАН МУЗИКА ВВОДИТЬ В БЛУД ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

На Загальні Збори Т-ва „Сила“, які відбулись дня 13. лютого, передав я листа до Загальних Зборів, щоби вони рішили, чи я правильно і заслужено виключений з членів Т-ва „Сила“. Панові Музиці не на руку був мій лист і він не хотів його перечитати. Щойно на домагання кількох членів п. Музика подав З. Зборам до відома, що мене не виключили, але я сам виступив з Товариства. Коли ж члени обурені неправдим твердженням п. Музики хотіли його спростувати, союзники п. Музики почали свистати і кричати, щоби тільки правда не вийшла на верх.

Супроти того я змушений цією дорогою вияснити усю справу.

Мій конфлікт з п. Музикою і його прихильниками, що творили більшість Виділу почався з такої причини: На одні ширші сходи членів „Сили“, голова Т-ва п. Музика прийшов цілковито п'яний. П'яний почав говорити останні невеличі. Один з присутніх членів хотів рятувати ситуацію і звернув увагу п. Музиці, що він хворий, тому хай перестане говорити і перейде до другої кімнати. Але з п'яним не така легка справа. Він говорив і компромітувався далше.

Та справа опинилася на засіданні Виділу і п. Петrenchко виступив перший з внеском, щоби покарати голову грошевою карою. Я натомість виступив з проською до п. Музики, щоби він уступив з головства, бо він компромітує собою Товариство і вносить непотрібний роздор. Але п. Музика не з тих, щоби уступати, а вкінці відобрав мені голос.

Від тоді почалась проти мене нагінка. Вона зроста, коли я рішучо почав домагатися звітів з грошевих впливів, а не дочекавшись звідомлень, зажадав від голови Контрольної Комісії переведення контролю. Це було конечно тимбільше, що члени почали шемрати про безконтрольну господарку і грішми Т-ва і грішми Комітету Допомоги Безробітним.

Один з членів Т-ва, т. Білик, повідомив мене і голову Контр. Комісії, що в кухні діються надужиття, а саме підкухонний продає хліб, смалець і т. п. Голова Контр. Комісії п. Стельмах прийшов на засідання Виділу, щоби в'яснити справи надужить, але п. Музика не дав йому промовляти, мовляв, він не є членом Виділу. Це обурило мене до краю і я та декілька членів Виділу рішили вийти з засідання. Щойно гід впливом того голові К. К. дозволили говорити, але справи не закінчено, відложено її до наступного засідання.

На другім засіданні я побачив, що боротись на Виділі проти зловживань — безнадійно і тому вийшов з засідання і рішив порушити ті справи на ширших сходинах членів. Але не діждався того. Перед сходами появилася на таблиці оголошень картка, що голову Контрольної Комісії Стельмаха, Серафима Ковалю і мене виключено з членів Товариства, І дижурний не впустив мене на сходи...

П. Музика і його прихильники пускали поголоски, що мене виключили тому, що я розбиваю „Силу“, бо я фронтовик. Про інших знов говорили, що вони комуністи і т. п. Так, я хотів розбити в „Силі“ безпорядок, безконтрольність, пиянство й інші ненормальні речі. Я був шкідливий для п. Музики, бо для нього не вигідний, кожний, що вимагає контро-

лі. Тому теж він сказав неправду на Заг. Зборах, що я сам виступив з „Сили“.

Я про те все мовчав. Але, коли побачив, що п. Музика штучками знов впхався на голову і руйнує цінне Товариство та українських робітників загання своїм поступованням до ворожих нації організацій, я не маю совісти далше мовчати.

Вол. Мендрик.

(„У. В.“, ч. 37, з 21. II. 1938. р.).

НОВА „ЧИСТКА“ В „СИЛІ“

Замість того, щоби в найбільшій інтересі Т-ва „Сила“ уступити й уможливити організацію українського робітництва в тому Товаристві, п. Музика вибрав інший шлях. Він усіх невдоволених з нього робітників — виключає з „Сили“.

Новий Виділ на першому засіданні виключив 12 членів, а 4-ох завісив у членських правах на час одного місяця. Виключені наступні члени: Мирон Курилко (б. член Контр. Комісі), Вол. Курилко, Михайло Ситник, Мик. Козак, Андрій Танчій, Іванна Яськів, Мих. Івасюта, Степ. Найка, Вол. Венгер, Петро Козловський, Ос. Гунька і М. Климко. Завішені Вол. Когут, Ол. Волос, Мих. Хабаль, Вас. Кашуба.

Як читаємо в комунікаті, — „всі виключені за каригідне заховання на останніх загальних зборах, чим підорвали повагу й авторитет Товариства, а тим самим діяли на його шкоду“.

На скільки неправдиві мотиви виключення членів видко хоча б з того, що „за каригідне заховання на заг. зборах“ — виключено Володимира Курилка, який взагалі на заг. зборах не був, а тим самим не міг каригідно заховуватися.

Не виключені підорвали повагу й авторитет Т-ва, але панове Музики підривають повагу Товариства і руйнують його. Виключені, це у більшості власне ті, що боронили Товариство перед руїною, до якої доводить п. Музика.

Вони не вигідні п. Музиці, бо вони мають власну думку і їх не можна ані стероризувати ані обдурити.

Поступовання п. Музики викликало серед загалу членів „Сили“ замітне обурення. Якщо п. Музика не звільнить від своєї особи Товариства, Товариству грозить повна руїна. Апелювати до совісти п. Музики — даремно. „Силу“ мусять рятувати самі члени. Тому не можна втікати зі „Сили“ як це тепер діється, але треба вчинити ще останню спробу оздоровлення „Сили“ шляхом надзвичайних загальних зборів. Щойно тоді, як ця остання дорога не допоможе, робітництво

матиме вільну руку в переході до інших українських національних Товариств.

У відповідь на нашу отверту боротьбу зі злом, що розпаношилося в „Силі“, у нашу сторону падають різного роду погрози. Кидають їх прихильники п. Музики, чи на власну руку, чи на приказ — невідомо. Дальше п. Музика розпускає вістки, що то фронтовики розбивають „Силу“.

Відносно погроз, то ми робимо п. Музику обережним! А що до розбивання, то фронтовики не можуть нічого розбивати власне тому, що вони фронтовики. Їм не вільно нічого розбивати. Але так само не вільно їм з заложеними руками приглядатися злу, яке розпаношилося в „Силі“, а якого джерелом є п. Музика.

(„У. В.“, ч. 40, з 24. II. 1938. р.).

ПІДОЗРІЛИЙ ЛИСТ

В „Новім Часі“ з 25. лютого появився „отвертий лист“ до мене Павла Морського, теперішнього секретаря Т-ва „Сила“. У тому листі п. Морський подаючись за мого „старого знайомого і друга“, передає мої здогадані розмови з ним.

Стверджую, що слідує:

До тов. В. Крохмалюка заходив кілька разів чоловік, що зветься Морський, його знайомий з Бучаччини. Одного разу т. Крохмалюк представив його мені і я перекинувся з ним кількома словами. Раз зайшов він в неприсутності т. Крохмалюка й говорив зо мною.

У розмові зо мною п. Морський нарікав на безпорядки в „Силі“ та офірував свої услуги в „захопленні“ „Сили“. З тих услуг я не скористав не лише тому, що ми „Сили“ не думали захоплювати, але й тому, що перед п. Морським остерігав мене і тов. Крохмалюк і робітники з „Сили“. П. Морський втік був свого часу до Советів, які, як оповідає, вивезли його на Сибір, звідкіля він утік і приїхав до Львова. Тому теж я мався на остерозі і п. Морському нічого не говорив, а тимбільше не говорив того, що п. Морський містить у своєму листі. Все, що п. Морський подає, як мої слова, піршиваючись при цьому під „мого старого знайомого і друга“ це грубими нитками шита провокація і це ще один доказ, у чийх руках опинилася „Сила“.

А факт, що „Нов. Час“ містить крайні нісенітничі невідомої людини говорить сам про себе.

Дмитро Паліїв.

(„У. В.“, ч. 42, з 26. II. 1938. р.).

ОБВИНУВАЧУЄМО!

Люди оторопіли! Ходять і один другого питає, чому счинився такий вереск довкруги Т-ва „Сила“. Досі загал був переконаний, що все в найбільшому порядку й тішився, що наше робітниче Товариство росте, розвивається та що наше робітництво національно освідомлюється. Аж тут несподівано вибухла бомба. І громадянство довідується, що в „Силі“ не так, як воно думало, що там багно, яке треба прочистити, бо інакше українська робітнича організація пропаде.

Я знаю, що то дуже прикре розчарування. Але повірте, що даліше годі було мовчати. Бо хто ще тепер мовчав би, був би співвиний у тому злу, яке в „Силі“ розпаношилося.

Цілий рік ми мовчали. Викидали з членів голову Контрольної Комісії, бо хотіли працювати безконтрольно; викидали члена Виділу, бо і він противився безконтрольній господарці; викидали найактивніших членів — ми мовчали. Ми не хотіли подавати того до прилюдного відома, бо не хотіли шкодити Товариству. Ми думали так: Товариство на один рік попало у лабеті людей, для яких нема місця — не то у Виділі, але навіть у Товаристві. Трудно. За рік вони не зруйнують Товариства. Прийдуть нові люди і шкоди відроблять. Коли ж бо виявилось, що ті людці на добре приссалися до Товариства і не думають вступатися. Вони кепкують собі в живі очі з контролю, зі статуту, з загалу членів. Стало вже ясным, що ті люди розвалять Товариство, розженуть робітників, скомпромітують саму ідею українського робітничого Товариства. А якщо так справа стоїть, то мовчати даліше вже не вільно. І тому ми заговорили прилюдно.

Вже те одне, що минулого року кліка вибрала головою „Сили“ п. Музику, це був поличник для робітництва. Бо чи є можливо, щоби головою робітничого Товариства був чоловік, про якого прилюдно говорять у „Зорі“, що він присвоїв у „Зорі“ вкладки членів і сам виступив з того Товариства, щоби не допустити до виключення? Чи може бути головою робітничого Товариства — штрайколом? Чи може бути головою чоловік, який на сходинах приходить п'яний і говорить, що робітники повинні працювати і по 20 годин, то будуть мати більше грошей?

Ми терпіли і мовчки зносили наруги з нашої організації, думали, що то скінчиться. Але коли кліка поставила п. Музику на голову вдруге, а неосвідомлені члени його вибрали, наш обов'язок — відкрити очі робітництву. Бо якщо ми мовчали би даліше, то український робітничий загал подумав

би, що всі такі, як Музика. І топився би дальше у комуністичних і соціалістичних організаціях й по „Працях Польських“, пропадав би для нашої нації на завсіди.

Обвинувачуємо Виділ „Сили“, а головню п. Музику і п. Петречка:

Що вони своєю безконтрольною господаркою в „Силі“ і в Комітеті Допомоги Безробітним довели „Силу“ над моральну пропасть.

Що п. Музика, як голова, через злий приклад поширив деморалізацію в „Силі“.

Що він винуватий в тому, що „Сила“ уподібнилась до заїздного дому, бо з 3000 членів залишилося тепер всього 800.

Що п. Музика і його помічники вище поставили особистий інтерес, як інтерес Товариства.

Що п. Музика кидає наклепи на всіх чесних робітників, які не погоджуються з його руйнінською роботою, мовляв, вони — комуністи.

І заповідаємо, що все зробимо, що лежить у наших силах, щоби „Силу“ уздоровити і серед українського робітництва відбудувати довіря до рідного національного Товариства.

Волод. Мендрик і тов.

(„У. В.“, ч. 43, з 28. II. 1938. р.).

ЧОМУ Я НЕ ПРОВАДИВ КОНТРОЛІ ?

Виділ „Сили“ пише у спростуванні до Редакції „У. В.“, що Контрольна Комісія „Сили“ не хотіла переводити контролі, хоч Виділ такої контролі домагався та, що я займався всім іншим („пльотками“) тільки не контролею.

На те мушу відповісти, як той, котрого Заг Збори вибрали в 1937 р. до Контр. Комісії, а Виділ мене виключив з членів.

Серед членів „Сили“ почались розговори, що Виділ не здає касового звіту та що в секретаря Комітету Допомоги була ревізія і в нього сконфіскували 300 зл. Члени домагалися від мене переведення контролі.

Тяжко було зібрати Контр. Комісію, бо кожний з нас був зайнятий своєю щоденною працею. Вкінці К. К. зібралась і зажадала книг до перевірки. Але книг нам Виділ не дав. Таке повторялося кілька разів. Тоді пішов я на засідання Виділу і в категоричній формі зажадав книг. На тому засіданні і на тому тлі прийшло до ссисії з головою п. Музикою.

Вкінці касієр видав книги. Я побачив, що сама К. К. не

дасть ради тим грубим книгам і я попросив ревізора з Ревізійного Союзу, щоби перевів ревізію. Він переглянув саму касову книгу, знайшов у ній все в порядку, але не перевірював, чи всі впливи були вписані до касової книги, чи квіти на видатки в порядку і не бачився у тій справі з ніодним членом Контр. Комісії.

У тому часі прийшов до мене член „Сили“ Піліч і повідомив мене, що з кухні для безробітних продають на боки хліб і смалець й якщо я того не залагоджу, то він подасть це до часописів. Я пішов того самого дня на засідання Виділу і ту справу порушив. Голова п. Музика не дозволив мені говорити, заявив, що я не маю права брати участі в засіданні Виділу і майже викидав мене за двері. Вкінці піддав під голосування, чи я маю право бути на засіданні. Проти голосів п. Музики і п. Петречка, Виділ ухвалив, що я маю право участі в засіданні. Тоді я поставив внесок, щоби адміністратора кухні потягнути до відповідальности за зловживання. П. Музика закинув мені, що говорю неправду та поширюю сплетні. І Виділ нічого в тій справі не вирішив.

Нам було вже того забагато і два члени К. К. рішили згідно зі статутом екликати Надзвичайні Загальні Збори. Але вже на другий день оголошено призвіща 5-ох членів „Сили“, який виключено з Т-ва, між ними й мене, члена Контрольної Комісії, вибраного Загальними Зборами. Від тоді тягнеться довгий ланцюг виключених членів.

Пише Виділ „Сили“ у спростуванні, що то фронтовики руйнують „Силу“. Брехня! „Силу“ почали валити освічені „культурники“ ще на Краківській вулиці. Почалось від викидування в батярський спосіб старих, заслужених членів та від обливання помями голови продовж 15 літ о. Каштанюка, п. Петречком.

Тим почалося і такі методи дальше продовжуються на загладу нашого робітничого Товариства.

Юрій Стельмах.

(„У. В.“, ч. 43, з 28. II. 1938. р.).

ЧОМУ МЕНЕ ВИКЛУЧИЛИ З „СИЛИ“

Як тільки Т-во „Сила“ переорганізувалося і почало свою працю, я зразу вписався в члени і брав активну участь у праці. Добре було мені доти, доки я не побачив, що Комітет Зимової Допомоги Безробітним не узглядило, хто справді бідний і потребує помочі, але що там цілим Богом є п. Петречко, який роздає допомоги тим, що йому подобаються, а не тим, що допомоги справді потребують.

Така господарка громадським грошем мене обурила і я спитав п. Петречка, чому так діється. Але відповіді я не дістав ніякої. Тоді почав я говорити про ту господарку з товаришами. Видно це не подобалося виділовим, бо одного разу побачив я прибуту на таблиці картку, з якої довідався, що Виділ уділив мені нагану за нетактовну поведінку. На чому полягала моя нетактовна поведінка, я не знав, Хіба, що „нетактом“ є домагатися чесної господарки в Товаристві.

Я здер зі стіни картку з наганою і з тою картою пішов до голови спитати, за що мене постигла така кара. На те п. Музика мені відповів, що він не обов'язаний таких речей пояснювати, а в короткому часі мене виключив Виділ з членів Т-ва.

Степан Садовий.

(„У. В.“, ч. 43, з 28. II. 1938. р.).

НЕ ДАЙМОСЯ ЗАСТРАШИТИ !

З членів „Сили“ створився санаційний Комітет, який змагає до скликання Надзвичайних Загальних Зборів і в тій цілі збирає від членів підписи.

Член Виділу „Сили“ п. Петречко загрозив членам „Сили“, щоби вони не підписували домагання для скликання Надзвичайних Загальних Зборів, бо тих, що підпишуть, виключить Виділ з членів Товариства.

Є це з боку п. Петречка ординарне порушення статуту. Статут „Сили“ виразно говорить, що Виділ **мусить** скликати Надзвичайні Загальні Збори, якщо того зажадає щонайменше одна пята членів Товариства.

Якщо отже статут передбачує скликання Надзв. Заг. Зборів на домагання найменше одної пятої членів, то члени мають право домагатися скликання Надзвичайних Загальних Зборів.

Погрози п. Петречка обчислені на застрашення найтемніших членів, необізнаних зі своїми правами. Ті погрози доказують врешті, якими крутими стежками ходять п. Петречки, щоби не допустити до санації „Сили“.

(„У. В.“, ч. 43, з 28. II. 1938. р.).

„СПРОСТУВАННЯ“

Виділ „Сили“ прислав довбезне спростування на статті про „Силу“ в попередніх „Роб. Вістях“. Спростування просто — безсоромне. Все, що у нас було написане — неправда тай тільки. Напр. зі спростування виходить, що Виділ напрошувався, щоби Контрольна Комісія його контролювала,

а Контр. Комісія не хотіла. На те дає відповідь т. Стельмах.
Дальше читаємо у спростуванні таке:

„Неправдою є, що „викинені“ скористали з прислугуючого права відклику до Заг. Зборів“, **а правдою є, що статут товариства такого права не передбиджує**“.

А в статуті Т-ва стоїть чорним по білому таке:

§ 17.

„Загальні Збори:

ж) рішають спори повставші з відносин Товариства між філіями а Головним Виділом і **рішають відклики членів і філій проти рішень Головного Виділу**“.

Отже передбиджує, чи ні? Ясно, що такого безсоромного спростування не містимо.

(„У. В.“, ч. 43, з 28. II. 1938. р.).

ВІДПОВІДЬ НА БРЕХЛИВИЙ КОМУНІКАТ

В числі 42. „Нового Часу“ з дня 28. лютря 1938. р. появився комунікат „Сили“, підписаний п. Музикою і п. Морським. У комунікаті говориться, що члени ФНЄ були спеціально вислані до Т-ва „Сила“, щоб своєю поведінкою довести Т-во до повної руїни. Всі ті закиди не витримують найменшої критики.

Між іншим п. Музика твердить, що пропонований ним склад членів делегації до Митрополита не був хитрим маневром, щоб усунути таким чином провід опозиції, а був це дійсно склад членів, які до того найкраще надавалися, і тішилися довірям цілого робітництва, зорганізованого в Т-ві „Сила“.

Не улягає ніякому сумнівові, що п. Музика не пропонував би на членів делегації, що мала Митрополитові зложити від імені українського робітництва, згуртованого в Т-ві „Сила“ заяву синівської любови, відданости і вірности гр.-кат. Церкві, людей, які до того не надавались би, і які не тішились би довірям усіх робітників. У склад делегації входили ось такі члени Т-ва „Сила“: п. Климко, як голова, пп. Гунька, Когут і Кіндіївна, як члени. І прошу уявити собі, чи можливо є в яким небудь товаристві, щоби одного дня людям довірити найбільш відповідальну місію, а на другий день виключити їх з членів Т-ва за „нетактовну поведінку на Заг. Зборах“, називаючи їх „комуністами“ і моральними спричинниками всіх непорозумінь, які вийшли на Загальних Зборах. Зі складу делегатів, які входили до Митрополита, виключили п. Климка і п. Гуньку, та Когута завісили в членських правах; з цілого складу залишилися тільки п. Кіндіїв-

на (тепер член виділу Т-ва). З цього виходить, що п. Музика виключив з членів порядних, найактивніших людей, які саме очолювали опозицію й хотіли оздоровити „Силу“. Як доказ є ще другий факт: що двох членів з делегації поставила Комісія-Матка на членів виділу а саме Климка і Когута, а Комісія-Матка чейже складалася з прихильників п. Музики. Як тоді могла вона ставити кандидатуру людей, що їх мається виключити з членів? Названі члени зреклися своїх кандидатур на членів виділу Т-ва „Сила“, заявляючи, що з п. Музикою, як головою співпрацювати не можуть, бо він діє на шкоду Товариства.

Про те, чи названі члени мали рацію — переконається кожний в найближчих днях.

І. Леськів.

Львів, дня 29. III. 1938.

„У. В.“ з 1938 р.

ЗАГОМОНІЛИ

Наші річеві і спокійні статті у справі останніх Загальних Зборів Т-ва „Сила“, статті, що оперують незапереченими досі ніким фактами викликами широкий гомін. Найголосніше загомонів „Гомін Краю“, ч. 6-7, який містить аж дві полемічні статті, а саме п. Ю. Петречка, п. Я. Петрова, відому вже з „Нового Часу“ смішну заяву „друга“ П. Морського і заяву чомусь не підписаних членів „Сили“, що мали відбутися ширші сходи, на яких ота заява мала бути ухвалена. Статті й заяви писані дуже подразненим і лайливим тоном, повні неправди і різних наклепів на ФНЄ та його Провід. З такими статтями і їх авторами не думаємо входити в ніяку полеміку. Нашим фронтовикам-робітникам радимо прочитати ті статті і провірити їхній зміст та зіставити з тим всім, що вони бачили й чули за весь час свого перебування в робітничих дружинах ФНЄ й тоді нехай самі осудять зміст „гомінких“ статей та їх авторів. За вислід цього осуду ми зовсім спокійні, бо у всіх закидах, що їх нам роблять пп. Петречки і Петрови в справі розбивання „Сили“ не має ні крихітки правди. До робітничого Т-ва „Сила“ ми все ставились уважливо й річево, нікого до його розбивання чи розкладу не намовляли, ані не посиляли. Одначе, як громадянський орган „У. Вісти“, а зокрема „Робітничі Вісти“ мали не лише право, але й обов'язок заговорити про ненормальні відносини в „Силі“ і того права ми ніколи не зречемось, хоч би як це не подобалось „Гомонові Краю“ і „Авангардові“. Бо треба тут сказати, що й ця остання дуже підозрілого по-

ходження й масти гадючка теж накинута на нас за наше становище в справі „Сили“. Треба ствердити, що в тому випадку стиль і підхід „Гомону Краю“ і „Авангарди“ майже однакові. Не можемо теж поминути мовчанкою таких характеристичних для обох органів висловів, як те, що ми „чужа агентура“, як пише „Авангард“, або наші статті „написані в формі дуже двозначній, вказують деяким чинникам, що нібито діються в „Сили“ страшні речі“, та що в поміч нам „прийшли комуністи та ще одна сила“..., як пише п. Петренко в „Гомоні Краю“. Чому не напишете виразно про що вам йде, а звичаєм людей дуже підозрілої масти, що бояться судової відповідальності за наклеп, робите замасковані натяки. З тим дійсно Вам дуже до лиця.

Супроти таких методів боротьби нам не залишається нічого іншого, як пригадати тим панам відому польську приповідку: „Кто яда флякі, тен мислі, же кажди такі“.

(„У. В.“, ч. 49, з 7. II. 1938. р.).

ЗАСІДАННЯ ПОЧЕСНОГО КОМІТЕТУ ДОПОМОГИ БЕЗРОБІТНИМ ПРИ Т-ВІ „СИЛА“

Дня 1. ц. м. відбулось засідання Почесного Комітету Допомоги Безробітним при Т-ві „Сила“ у справі поголосок про зловживання фондами Комітету. В засіданні взяв участь і Діловий Комітет та Контрольний Комітет у складі о. Дра В. Дурбака, мр. З. Решитиловича й інж. Любомира Савойки.

На засіданні голова Ділового Комітету і враз з тим голова „Сили“ п. Павло Музика прочитав звіт з діяльності Комітету Допомоги Безробітним. Зі звіту виявилось, що з зимових допомог цього Комітету користало цієї зими 319 осіб, в тому 165 родин, крім того 93 особи діставало запомоги в товарах, 87 осіб грошеві допомоги, 19 осіб дістало лікарську поміч.

Разом Комітет видав на допомогу безробітним 3657.96 зл., а на адміністрацію 1324.48 зл. Себто на саму адміністрацію випадає більше, як одна третина всіх видатків.

Інженер Люб. Савойка прочитав протокол Контрольного Комітету, який провірював діяльність Ділового Комітету. Протокол Контрольного Комітету ствердив, що Діловий Комітет не предложив Контрольному Комітетові протоколів засідань Д. К., не предложив касової книги за минулий рік, яка як заявив Діл. Ком. зістала згублена й залишились з неї тільки три картки. Крім того не предложено до контролю спису інвентаря. Через брак тих всіх актів, деяких рахунків не можна було сконтролювати.

Одначе контролю все таки виявила, що Діловий Комітет замість уділювати безробітним зимову допомогу позичив Т-ву „Сила“ на невідомі ціли 220 зл. і на театральне приладдя видав 150 зл., отже разом 370 зл. При цьому завважено, що теж в минулому році Діловий Комітет замість давати зимові допомоги безробітним, розжичив ріжним членам „Сили“ і самому Т-ву „Сила“ 1336.72 зл., якої-то суми досі ніхто не звернув і вона пропала.

В дискусії голова „Сили“ п. Музика признав, що в веденні книг Ділового Комітету Допомоги Безробітним були недокладности. Одначе відповідальности за них на себе не хотів взяти, мовляв, він став головою Ділового Комітету щойно від грудня 1937. р. Дальше признав п. Музика, що часто не відріжнювано сум присланих з провінції на допомогу безробітним від впливів для Т-ва „Сила“ і тому були можливі ріжні помилкові вписи до касових книг. Признав теж п. Музика, що інвентар харчівні при Т-ві „Сила“ є закуплений майже в цілости за гроші Ділового Комітету, отже до Т-ва „Сила“ не належить, як це він неправильно представив Контрольному Комітетові“.

П. П. Музика намагався представити справу поголосок про зловживання як політичну інтригу, спрямовану проти „Сили“, але інші учасники дискусії, як от др. К. Левицький, о. др. Дурбак, ред. Ол. Бабій, інж. Савойка, ствердили, що Контрольний Комітет, як і Почесний Комітет кермувались думкою про добро безробітних, а не політичними міркуваннями.

Через те, що Діловий Комітет Допомоги Безробітним не предложив Контрольному Комітетові всіх рахунків, головно рахунків банкових конт, Почесний Комітет поручив Контрольному Комітетові перевести ще раз докладну контролю всіх видатків, приходів і банкових конт і щоби протокол контролі предложив Почесному Комітетові на черговім засіданні.

(„У. В.“, ч. 49, з 7. III. 1938. р.).

ПЕРШИЙ ЕТАП ОЗДОРОВЛЕННЯ ВІДНОСИН У „СИЛІ“

Видвигнена „Робітничими Вістями“ вимога санації відносин у Т-ві „Сила“, увінчалась частинним успіхом. Почесний Комітет „Допомоги Українським Безробітним“ виловив Контрольну Комісію, яка намагалася перевірити дотеперішню діяльність Ділового Комітету Допомоги Безробітним та предложила Почесному Комітетові свої протоколи.

Почесний Комітет ствердив на тій підставі „недотягнен-

ня в діловодстві" і покінчив з тими „недотягненнями" в той спосіб, що усунув п. Музику з голови Комітету, а головою назначив о. Всеволода Дурбака. Крім того до Ділового Комітету увійшли 2 члени зпоза „Сили".

Дальше Поч. Комітет доручив негайно оголосити спис жертводавців у пресі, чого досі не було.

Рівнож наш часопис оголосить цей список, а всі жертводавці, які не були би в списках оголошені, повинні повідомити про те голову Комітету о. Всев. Дурбака.

На будуче є вже безумовна певність, що під кермуванням о. Дурбака, Комітет Допомоги Безробітним буде працювати у якнайкращому порядку, а тому закликаємо українське громадянство до скріпленої жертвенности для найбільш потребуючих — українських робітників, що опинилися над берегом пропасти.

Комунікат Почесного Комітету звучить так:

Оповідка

На спільному засіданні членів Почесного Комітету „Допомоги Українським Безробітним", як також членів Ділового Комітету Допомоги Українським Безробітним при Товаристві „Сила" та в прияві представника Товариства „Сила" у Львові, по вислуханні висліду переведенної контролі діяльності Ділового Комітету, предложеного членами Контрольного Комітету: о. Всеволодом Дурбаком, адвокатом м-ром Зиновієм Решетилевичем та інж. Любомиром Савойкою — стверджено згідно, що при згаданій провірці знайдено деякі недотягнення в діловодстві, які доручено Діловому Комітетові усунути, а позатим не знайдено ніяких надужитъ.

Рівночасно для доцільного ведення агенд Допомоги Українським Безробітним постановлено сформувати оновлений Діловий Комітет Допомоги Українським Безробітним при Товаристві „Сила" у Львові, в ось-такому складі: 1) о. Всеволод Дурбак, як провідник, 2) адвокат м-р Зиновій Решетилевич, 3) Павло Музика, 4) Софія Табора, 5) Михайло Соболю, 6) Іван Нагачевський і 7) Юліян Петречко.

Вкінці згідно доручено осььому Діловому Комітетові негайно оголосити дотеперішніх жертводавців і висоту жертвованих грошей, одягів та харчів, як також кількість наділених осіб і висоту призначених допомог.

У Львові, 8. березня 1938. р.

Д-р Кость Левицький, провідник наради.

Що ствердив Контрольний Комітет?

Контрольний Комітет, вибраний Почесним Комітетом ствердив у своєму звідомленні, на якому опер свої рішення Почесний Комітет, що Діловий Комітет не предложив йому до перевірки:

1) Протоколів засідань Ділового Комітету, 2) Касової книги за минулий рік, 3) Спису інвентаря ні за мин. ні за біжучий рік.

Через те Контрольний Комітет не міг ствердити чи видатковано гроші згідно з ухвалами і чи діловодство за минулий рік замкнено правильно.

„Касова книга десь загубилася“, а остали з неї тільки 3 картки.

Дальше К. К. заявив, що не міг ствердити чи гроші видані на харчівню — правильно вжиті чи ні, бо не предложено ні книг Протоколів ні інших посвідок.

Гроші позичені мин. року „Сили“ і приватним особам не вплинули назад до каси Комітету, але всі ті суми скреслено на першій засіданні цього річ. Ділового Комітету, однак протоколу того засідання Контр. К-ові не предложено.

Вкінці К. К. ствердив, що Діловий Комітет видав допомог на суму 3.657 зл., а адміністрування тими грошми коштувало 1.324 зл.

Та це минулі справи. Почесний Комітет назначив новий Комітет, а голова того Комітету дає запоруку, що наступні звіти Контр. Комісії будуть вже інакші. Тому всі на фронт помічі безробітним!

(„У. В.“, ч. 54, з 14. III. 1938. р.).

ЯК ВИГЛЯДАЄ ОБМАН ?

Як виглядає обман людей по містах — знаємо. Є обманці, що продають мідь за золото, грають в 3 карти, продають чужі кам'яниці, фальшують чеки і т. д. і т. д. Як виглядає обман у газеті — прочитаєте.

Свого часу в „Робітничих Вістях“ була стаття про Загальні Збори „Сили“. Кінець тої статті передрукувала газета „Авангард“, яка підшивається під націоналізм і тим доказує, що ФНЄ намовляє робітників до комуні. Як це робиться — придивіться.

В „Робітничих Вістях“

„На коридорах товпляться робітники. Падуть оклики: „Підемо до червоних, підемо до „Праці Польської“. Це або

голоси розпуки, або це вже збирають своє жниво чужі елементи.

Остерігаємо перед такими голосами! Не вільно нікому відходити до чужих, бо це вже національний злочин“.

В „Авангарді“

У зв'язку з цим пишуть „Українські Вісти“ (ч. 37):

Деякі учасники (одномумці Палієва! Ред.) опускають Збори. На коридорі падають оклики: **Підемо до червоних, підемо до „Праці Польської“.**

Ось куди нам раються іти вихованці пана Палієва. Їх тягне до комуни. Вони тужать за чужою організацією. Для них сіллю в оці організація незалежного українського робітництва...

Ось як виховує пан Дмитро своїх „дружинників“! І чи паліївський ФНС — це не ФНЗ, Фронт Національної Зради?!

А досі були ще такі, що їм тяжко було повірити в те! („Авангард“), ч. 7., з 27 лютого).

До того зайво щонебудь дописувати. Тільки запам'ятайте собі одне: Таких обманців, як в „Авангарді“ або таких листів „старого друга“ Морського, якого ред. Паліїв бачив двічі чи тричі в житті — безліч.

Не дивуйтесь проте, що в нашій житті така суматоха.

(„У. В.“, ч. 54, з 14. III. 1938. р.).

ЯК ВИГЛЯДАЄ ОБМАН?

„Авангард“, анонімова газета, що підшивається під націоналізм, а останньо виступає в обороні теперішнього Виділу „Сили“, пише у числі з 27. лютого 1938. р. таке:

Віднайшовши своїх, Паліїв разом зі своїми сопартиїнками komponував „чорні кави“ з міністрами, та ходив на ікру до советського консуля.

Це мова про ті часи, як Дмитро Паліїв був в УНДО. Прочитає це авангардист, який глибоко переконаний, що історія українського народу починається від нього — і давай камінням жбурляти в „ікроїдів“. Бо ж чорним по білому написане, значить мусить бути правда.

Щоби пришпилити чергову провокацію „Авангарду“, містимо документ, друкований в „Новім Часі“ з 7. травня 1932. р. ч. 97 (1148). Тоді Дмитро Паліїв був ще в УНДО і був начальним редактором „Нового Часу“. Був це час зручної політики сов. консуля Лапчинського і масового ходження на ікру тих, які тепер підписують різні вже не советські, але інші відозви. Ось цей документ:

До Пана Консуля ССРСР у Львові.

До мене, як редактора „Нового Часу“ Ви надіслали запрошення взяти участь в перегляді кіно-фільмів виробництва Українфільму, який Ви устроюєте в помещенні консуляту. В запрошенні пишете, що перегляд має на меті, налагодження і зміцнення культурних звязків між львівськими культурними колами й працівниками на ниві культури в ССРСР і УСРР.

З Вашого запрошення, Пане Консул, я не скористав, бо консулят СРСР якнайменше надається до того, щоби за його посередництвом навіязувати будьякі культурні звязки між двома українськими громадянствами. Ви, Пане Консул, є саме репрезентантом тих московських кол, які під покришкою облудних кличів поневолили Україну, а тепер доводять мільони українського населення до голодової смерти.

Ви, Пане Консул, хочете навіязувати культурні звязки якраз в мент, коли **ваші** люди розстрілюють сотні українців, в тому числі й дітей, що в одчаю перед голодовою смертю намагаються вирватися з безсердечних рук ГПУ. Чи не паде й на Вас, Пане Консул, кров невинних?

Ви ж, Пане Консул, є репрезентантом тих, що смертю або Соловками карають усіх тих працівників на ниві української культури, яких підозрівають не то в яких небудь звязках, але в симпатії до української, некомуністичної культури.

Тому Ви, Пане Консул, якнайменше покликані до навіязування будьяких звязків і тому з Вашого запрошення я не скористав.

Дмитро Паліїв.

Так виглядає обман і провокація „Авангарду“, про який др. Донцов пише у „Вістнику“, що

„Авангард“ розмотує і перетинає гордієві вузли в комплексі проблем нашого суспільно-політичного життя, помагає розбудові світогляду оснований на життєвих конечностях нації“.

То правда: розмотує за благословенням свого папи Донцова провокацію, якої на нашій нещасній землі ще не було.

(„У. В.“, ч. 61, з 21. III. 1938. р.).

ЗА САНАЦІЮ ВІДНОСИН У „СИЛІ“

В неділю 13. березня відбулась у салі при вул. Оссолінських анкета, скликана Комітетом для уздоровлення відно-

син у „Силі“. На анкету прибуло поверх 200 членів „Сили“ і ті бувші члени „Сили“, що їх теперішній Виділ безправно усунув з членів Товариства.

Анкетою проводив п. Тригук, він теж реферував причину повстання санаційного комітету і скликання анкети. Опозиція мусіла створитися супроти нестерпних відносин, що заіснували в „Силі“ під кермою Музики і його помічників.

Всі бесідники підчеркували konieczність скликання Надзвичайних Загальних Зборів і вибору такого голови і Виділу, до яких усі робітники мали би довіря. З промов усіх бесідників було чути журу за долю свого Товариства, якого провід попав в невідповідні руки.

Анкета пройшла у найбільшому порядку і закінчилася ухваленням резолюцій, які нижче друкуємо.

Резолюції Робітничої Анкети в дні 13. березня 1938 р.

1) Українське робітництво повинно належати лише до українських національних організацій. Кличі, кидані між українське робітництво, щоби вступати до червоних організацій — шкідливі і їм рішучо протиставимось.

2) Провід Т-ва „Сила“, яке повинно стати центральним Товариством українського робітництва, попав в руки групи людей, які легкодушною господаркою і протистатутівим поступованням відстрашують українських робітників від того товариства.

3) Останні Загальні Збори переведено сторонничи, не даючи змоги говорити противникам Виділу. Через те, вибраний на Загальних Зборах Виділ не тішиться довірям членів.

4) З обуренням відкидаємо наклепи, немов опозиція проти теперішнього Виділу, це комуністи. Нам залежить на добрі Товариства і лише в ім'я добра Товариства змагаємо до його уздоровлення та домагаємся скликання Надзвичайних Загальних Зборів.

5) Протестуємо проти виключування з Товариства найдіяльнсть і найідеальніших членів тому тільки, що вони не погоджуються з господаркою Виділу.

6) Видвигаємо потребу Надзвичайних Загальних Зборів і вибору нового Виділу, до якого загал українського робітництва мав би довіря і який заведе в Товаристві лад і контроль над господаркою.

7) Звертаємо увагу тій українській пресі, яка сліпо ві-

рять інформаціям Виділу „Сили“, що вона причиняється своїми статтями до забагнювання відносин і дезорганізації між українським робітництвом.

(„У. В.“, ч. 61, з 21. III. 1938. р.).

ЗА НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ „СИЛИ“

Дня 13. березня внесло 196 членів Т-ва „Сила“ письмо до Виділу з домаганням скликати Надзвичайні Загальні Збори.

Статут „Сили“ говорить, що на внесення одної п'ятої членів, Виділ **мусить** скликати Надзвичайні Загальні Збори.

Всіх членів „Сили“ є, як подає „Гомін Краю“ — 804, себто вимагана одна пята виносить 161 членів. Значить 196 підписів це майже четвертина всіх членів.

Слід теж пригадати, що на Заг. Зборах Музика вибраний головою 176 голосами, отже меншою кількістю, як та, що тепер домагається Надзв. Заг. Зборів і перевибору Виділу.

Досі Виділ не визначив речинця Надзв. Заг. Зборів, а Музика відгрожується, що ужне моральної і фізичної сили, щоби не випустити „Сили“ з рук. Іншими словами — Музика свище на статут і доводить до цілковитого розбиття „Сили“. На нього і його товаришів впаде теж відповідальність за упадок такого конечного і цінного товариства.

(„У. В.“, ч. 61, з 21. III. 1938. р.).

ЩОБИ ВСІМ БУЛО ЯСНО

Мин. тижня Виділ „Сили“ запросив представників преси, Товариств і Установ на анкету. Ціль цієї анкети — запізнати громадянські круги з працею „Сили“. Але присутні не чули про діяльність „Сили“, а тільки про ФНЄ, котрий „розбиває „Силу“. Як пізніше виявилось, анкета була скликана тільки з одинокою ціллю — переїхатися по зненавидженім Виділом „Сили“ — Фронті Національної Єдності. Словом — це мав бути своєрідний суд над ФНЄ. А тимчасом анкета перемінилася в суд над п. Музикою і Виділом. По виясненнях інж. Савойки, о. Дурбака, мгра Дзьоби й двох робітників, учасники анкети мусіли прийти до висновку, що тут не йде боротьба між ФНЄ і якоюсь іншою групою за впливи у „Силі“, але **бій іде за контрольовану чи безконтрольну господарку в Товаристві.**

Переповідати перебіг анкети — недоцільно. Є справи, про які можна говорити тільки в чотирьох стінах і краще нехай вони не дістаються на шпальти газет. Бо соромно і гид-

мо про них писати. Всеж обговоримо найважливіше, щоби у нікого з чесних людей не залишилися сумніви відносно того, на якій площині йде боротьба у „Сили“.

Гармату, що її видвигає Виділ „Сили“, це — мовляв — ФНЄ хоче захопити „Силу“ у свої руки.

Чи це відповідає правді? Якщо так було би, ми зовсім не стидались би до того признатися. Бо перебирати Товариство, це не почесть, але **обов'язок праці**. І якщо робітники-фронтвики були би вже підготовані до такої відповідальної праці, ми не крились би з тим, що хочемо повести „Силу“.

Тепер фронтвики не хочуть „Сили“ перебирати, а твердження, немов є інакше, є звичайною демагогією.

Друга гармата — фронтвики ведуть опозицію і розбивають „Силу“.

Це правда, що в „Сили“ є опозиція. Виросла вона на крайно нездорових відносинах у „Сили“. Просто вона мусіла вирости, бо не всі члени „Сили“ могли мовчки приглядатися, як Товариство, до якого вони належать, загибає. В опозиції, побіч інших найшлися і фронтвики. Але на 200 членів „Сили“ що підписали домагання скликання Надзв. Загальних Зборів є яких 5—6 фронтвиків, а до Комітету, що займається санацією „Сили“ не входить ані один фронтвик.

Розуміємо, чому вся лють Музики і тов. спрямована проти ФНЄ. Це тому, що „Робітничі Вісти“ мали відвагу видвинути на денне світло несамовиті відносини в „Сили“ і звернути увагу на тих, що „Силу“ розбивають, себто на теперішній Виділ „Сили“. Бо решта української преси — хвалить розбивачів, або — мовчить дипломатично.

196 членів „Сили“ внесло домагання скликання надзвичайних Заг. Зборів. Досі Виділ Зборів не скликав, хоч статуту до того зобов'язаний. Це вже гра з вогнем. І тому на тому місці підчеркуємо, що за наслідки того протистатутного поступовання поносить відповідальність тільки теперішній Виділ.

(„У. В.“, ч. 67, з 28. III. 1938. р.).

ДРУГА АНКЕТА В СПРАВІ „СИЛИ“

Комітет uzдоровлення „Сили“ скликав на неділю 3. квітня другу анкету у справі надзвичайних Заг. Зборів „Сили“. Виділ „Сили“ досі надзв. Заг. Зборів не скликав, а Музика явно — славно вихвалюється, що Збори відбудуться хіба по його трупі. Так то теперішній Виділ „Сили“ старається вдоводити своїх членів...

(„У. В.“, ч. 73, з 4. IV. 1938. р.).

ОСТАННЯ СПРОБА

В неділю відбулася друга з черги анкета, скликана Комітетом uzдоровлення „Сили“. Тим разом на анкету прийшло вже менше робітників (175), це доказ — не покращання відноси у „Силі“, але зростаючої апатії серед членів „Сили“, яким довге вичікування вже знудилося і вони відійшли — Бог знає куди.

На анкеті виступало 20 бесідників і майже всі вони висловлювали бажання — довести до компромісу. На думку опозиції це легко далось би перевести, якщо винувник розбиття „Сили“ — Музика уступив би з голоства і Виділ скликав Надзв. Загальні Збори та ввів би контрольовану господарку в товаристві.

Комітет рішив зробити ще останню спробу — переконати теперішній Виділ, щоби він пішов на такий компроміс. Чи це Комітетові вдасться — побачимо. Мусимо тільки ствердити, що діють різні мафії, яким залежить на тому, щоби „Сила“ дальше потапала в хаосі.

Виділ числить мабуть на те, що опозиція остигне в запалі і дасть собі спокій з санацією. Мала то потіха. Бо ізза безпорядку в „Силі“, робітники розлазяться і зовсім відходять від своєї організації. Говорять, що по чужинецьких організаціях вже повно бувших членів „Сили“. Це трагічні наслідки легководушної і невмілої господарки.

(„У. В.“, ч. 78, з 11. IV. 1938. р.).

А „КОМАР“... ПАЛІВСЬКИЙ КЛИН

Паліїв, зрозумівши, що в Т-ві „Сила“ він нічого не вдіє, почав в „Українських Вістях“ непереставну кампанію проти цього Товариства.

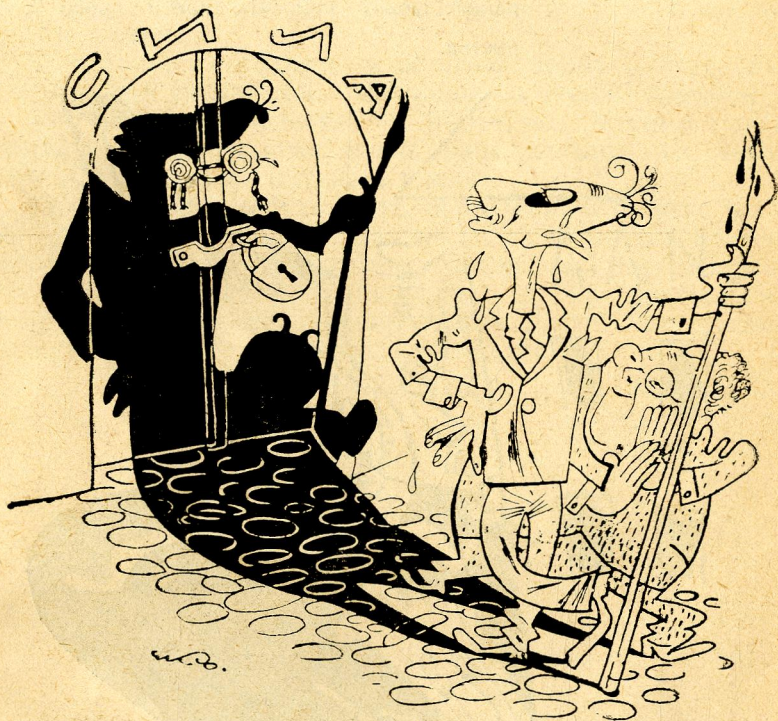

Комуніст: Коли вже нічого не допомгло, тоді спробую ще підважити „Силу“ оцим клином!

А „КОМАР“...

ПІД СИЛОЮ

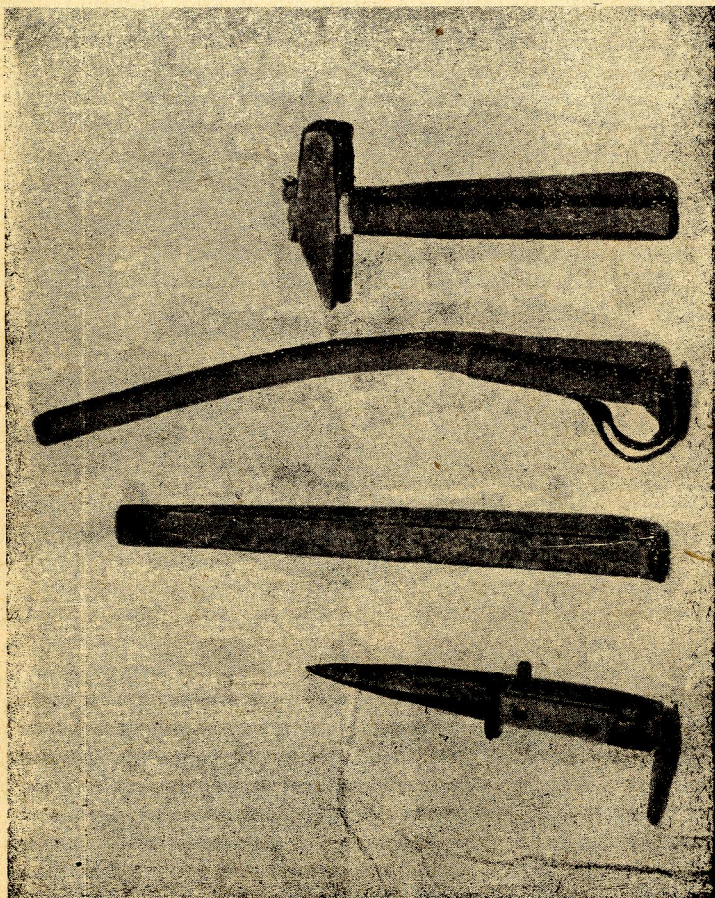
Влада припинила в діяльності робітниче
Т-во „Сила“, покликуючись на позастатутову
діяльність, про яку то недавно дуже широко
розписувались „Українські Вісти“.

Паліїв: Таки наші труди і зусилля не пішли на марно!...
Волинець: Славно! Тепер вже чекає мене напевно похва-
ла з самої Москви!

(„Комар“, ч. 19, з 8. травня 1938. р.).

В понеділок, дня 2. травня вечером кільканадцять осіб-няків під проводом б. секретаря „Сили“, гімназійного абітурієнта Петречка напали на приватне мешкання Провідника ФНЄ Дмитра Палієва і льокаль Видавництва „Батьківщина“ і ранили молотками і залізними ломами Д. Палієва і 7-ох робітників-фронтовиків, які напасників виперли.

На світлині „лицарська зброя“, яку напасники залишили на місці нападу.

А „НОВИЙ ЧАС“...

А „Новий Час“, що появився у вівторок 3. травня по пол. (з датою 4. травня) приносить вістку про напад та завважує, що цей напад недоцільний, бо це „побільшує число політичних в'язнів“, а рівночасно у вступній статті „Новий Час“ пише:

„Як зачувати, людці з „У. Вістей“ дальше ширять фантазії про таємничих напасників, які, мовляв напосілися на цінне здоров'я „провідника“. Тенденція тут зовсім прозора й тому громадянство повинно відповісти якнайбільш здисциплінованою поставою. Віримо, що ніхто з українських громадян не дасть п. Палієву, ні його людям причин строїтися в ореол мученика за справу... приписового ведення українських товариств“.

В ІМЯ ПРАВДИ

Зприводу розв'язання „Сили“

У „Ділі“ (ч. 91) з дня 4. ц. м. появився прилюдний лист Всч. о. В. Дурбака, душпастиря українського робітництва й члена **Контрольної Комісії** Т-ва „Сила“. Цей лист людини, яка приглядалася „праці“ панів Музик і Петречків, та стояла осторонь від політичних партій і організацій, містимо в цілості, щоб Читачі самі могли виробити собі безсторонній погляд на справу розв'язання Т-ва „Сили“.

Дня 27. квітня, рішенням львівського городського Староства перестало існувати одинокє станове робітничє товариство „Сила“. Мотиви розв'язання, зібрані у вісімнадцяти точках. Голова згаданого Т-ва не подав до преси тексту рішення Староства, тому й почали по Львові кружляти різні сплетні на цю тему.

Між іншим найбільше щастя у цій сплетливій кольпортажі мала „качка“, мовляв: українські опоненти „Сили“ розв'язали, чи пак зліквідували „Силу“. Ця сплетня знайшла відгук в „Новому Часі“, який в числі з 3. травня у вступній статті старається вказати, як на головного винувника розв'язання Т-ва „Сила“ — „У. Вісти“. Згадана стаття кінчиться словами: „Нема сумніву, що до цього рішення причинилися „Українські Вісти“ та деякі їхні симпатии“.

Того самого дня боївка зробила напад на Редакцію „Українських Вістей“. Щоби не ширилися дальше несамовиті сплетні, хочу дати деякі в'яснення.

Щоб забрати голос в тій справі уповажнює мене те, що

стоячи близько Т-ва „Сила“, я запізнався докладно з життям цього Т-ва та мав змогу пізнати докладно настрої, що гуртували серед українського робітництва.

Від довшого часу в житті Т-ва „Сила“ був фермент. Неодування робітників на поведінку проводу Т-ва „Сила“ прибирали нераз і гостріші форми. Причиною цього неодування і ферменту була поведінка передовсім голови згаданого Т-ва, що своєю нетактовністю, легкодушністю і зарозумілістю створив прірву між масою робітників та проводом.

Останні Загальні Збори Т-ва „Сила“ були одним великим скандалом. Після цих Зборів повстала формальна опозиція серед робітництва до проводу „Сили“ і приходило до щораз гостріших конфліктів серед робітників.

Одиноким способом уздоровлення відносин у „Силі“ було уступлення голови п. Павла Музики, що своєю нездарністю в організації і злою волею довів Т-во до упадку. Однак п. Музика не уступив, заявляючи, що радше „всі опозиціонери собі зуби подомлять чим він уступить“.

Люди, що об'єктивно дивилися на відносини в „Силі“ з жалем стверджували факт, що „Сила“ повільно сама ліквідується.

Тепер після розв'язання владою „Сили“, п. Музика весь тягар відповідальності хоче скинути зі себе і перекинути на плечі інших людей.

Я далекий від того, щоби комунебудь приписувати пряму волю шкодити українському робітничому Товариству. Я лише стверджую, що п. Музика своєю нетактовністю і нездарністю створив у Товаристві такі обставини, що їх використала адміністраційна влада для розв'язання згаданого Товариства.

П. Музика сьогодні хоче хитрим маневром вийти героєм дня: Він останній голова „Сили“, а „Силу“ розв'язали його противники — земляки.

Зазначую, що я не є членом Ф. Н. Є., ані не маю на меті прибирати тоги оборонця „Українських Вістей“. Руководжуся тільки глибоко відчутю недолею українського робітництва після розв'язання їхнього Товариства, як також бажанням, щоби поставити край неправдивим сплетням.

Як душпастир українських робітників, якому добро українського робітництва лежить на серці, звертаюся цею дорогою зі закликом до робітників українців, щоби мужно перенесли цей тяжкий удар розв'язання їхнього Товариства, щоби вступали покищо до своїх українських просвітянських установ і докруги них гуртувалися, не покидаючи заходів,

щоби Т-ва „Сила“ реактивувати. Очевидно, що після реактивування всім нам близького, дорогого і рідного Т-ва „Сила“ треба перевести санацію його внутрішніх відносин.

Робітники! Остерігаю вас перед нерозсудними кроками! Знаю високу моральну вартість українського робітника й тому тверджу, що останній акт нападу на українську Редакцію це не діло українського робітника, але тих людей, що підшитаються під ім'я українського робітника і може й несвідомо ділають тільки на його шкоду.

о. Всеволод Дурбак

душпастир українського робітництва

МОТИВИ РОЗВ'ЯЗАННЯ „СИЛИ“

UZASADNIENIE

W dniach od 8—26 kwietnia 1938 r. jako sprawujący bezpośrednio nadzór nad Związkami i Stowarzyszeniami przeprowadziłem kontrolę ksiąg i dokumentów Towarzystwa „Syła“, oraz Komitetu Pomocy Ukraińskim Bezrobotnym jako agendy Towarzystwa.

Przeprowadzona lustracja wykazała następujące uchylenia:

1) Towarzystwo prowadziło przez wyłoniony Komitet akcję Pomocy Bezrobotnym w zakresie przekraczającym ramy statutowe, bo jak wynika z **przeglądniętej korespondencji**, z pomocy tej korzystali również nieczłonkowie Towarzystwa;

2) Komitet Pomocy Ukraińskim Bezrobotnym zaprosił do współpracy szereg organizacji jak np. „Proświtę“, „Ridną Szkołę“, „Silskiego Hospodara“, „Rewizyjnyj Sojuz“, czem urabiał opinię, że jest organizacją mającą na celu pomoc wszystkim bezrobotnym ukraińcom;

3) Wbrew przepisom art. 43 lit a) prawa o stowarzyszeniach Komitet ten korzystając z ofiarności publicznej nie zawiadamiał mnie o swych zebraniach, których przedmiotem obrad, jak wynika z protokołu, były sprawy związane z użyciem zebranych funduszków;

4) Komitet prowadząc akcję Pomocy Bezrobotnym, mimo jego odpowiednich zastrzeżeń, nie przekładał żadnych sprawozdań, które zorientowałyby powołane do tego czynniki o właściwym sposobie zużytkowania zebranych pieniędzy;

5) Według danych zaczerpniętych z księgi kasowej Komitetu, Komitet zebrał w czasie od dnia 1. X. 1937 r. do dnia 7 III. 1938 r. — kwotę około 6.000 zł., z czego około 2.000 zł. wydatkowano na koszt administracyjne:

6) Kursorom Komitetu 20% inkasowanych kwot tytułem wynagrodzenia;

7) Z pieniędzy Komitetu zakupiono dla T-wa „Syła“ szafę, co jest zapisaną w księdze kasowej Komitetu pod pozycją 222 dnia 17. I. 1938 r.

8) Zarząd T-wa „Syły“ zakupił dla siebie maszynę do pisania, przyczym połowa ceny kupna została pokryta z funduszu Komitetu jak to wynika z protokołu posiedzenia Zarządu T-wa z dnia 15. XII. 1937 r. nadto w księdze kasowej Komitetu pod pozycją 360 jest wpisana w rozchodach kwota 100 zł. wypłaconych tytułem czynszu najmu za lokal „Syły“.

9) W protokole zebrania Zarządu T-wa z dnia 15. IX. 1937 r. jest mowa o dochodzie z urządzonych przedstawień sekcji teatralnej na Lewandówce i w Winnikach, w wysokości 149 zł. 25 gr. co wogóle nie zostało przeprowadzone przez księgi kasowe.

10) Kontrola dokumentów T-wa „Syła“ wykazała brak wielu kwitów kasowych, tak przychodowych jak i rozchodowych, a nadto stwierdziłem że kwity, które znajdują się w aktach T-wa nie są podpisane ani przez Przewodniczącego czy Sekretarza względnie Skarbnika Towarzystwa;

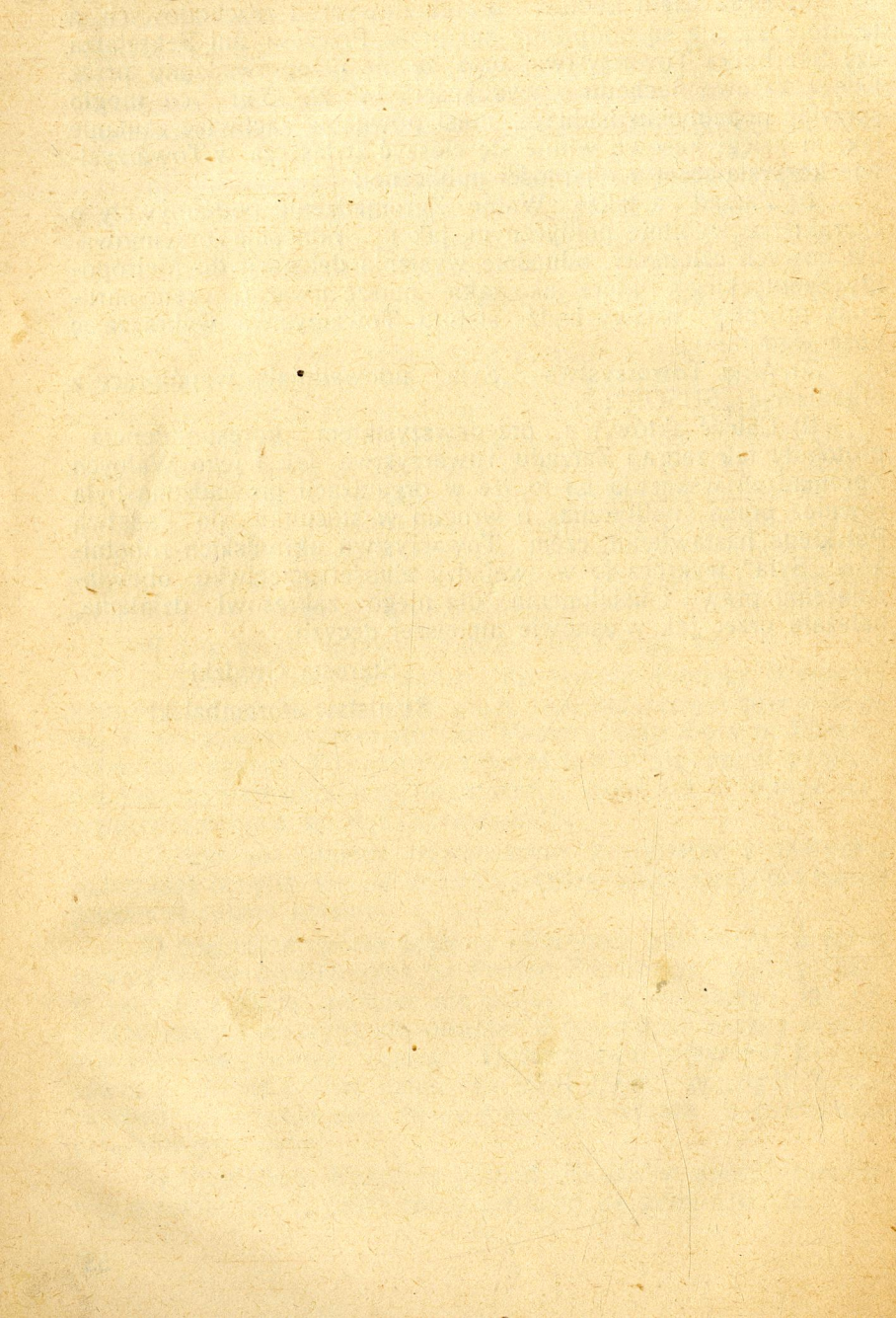
11) Na posiedzeniu Zarządu z dnia 15. XII. 1937 r. powzięto uchwałę o wypłaceniu T-wu „Proświta“ kwotę 30 zł.;

12) b. Członek Zarządu Julian Petreczko nie wyrachował się z pieniędzy „Funduszu prasowego“, o czym jest wzmianka w protokole posiedzenia Zarządu z dnia 23. VI. 1937 r. Niema natomiast w aktach i księgach śladu, by sprawa ta została załatwiona, co wskazuje na bardzo liberalne traktowanie dłużników Towarzystwa;

13) Wbrew statutowi, który w §. 6. stanowi, że: „zwyczajnym członkiem“ Zarząd na zebraniu z dnia 21. VII. 1937 r. powziął uchwałę, że członkiem Towarzystwa może być tylko taka osoba, która wykaże się zaświadczeniem jakiejś ukraińskiej organizacji, że jest „lojalnym ukraińcem, przyczym jak wynika z aktów, niejednokrotnie jako cechy lojalności podkreślały te organizacje fakt skazania danej osoby na karę pozbawienia wolności za działalność polityczną;

14) Na posiedzeniu w dniu 15. XII. 1937 r. Zarząd powziął uchwałę o wydelegowaniu 30. członków T-wa „Syły“ do udziału w zakazanej przez tut. Starostwo Grodzkie zbiórce publicznej na rzecz „Ridnej Szkoły“, przyczym jak wynika z dalszych protokołów zebrań Zarządu, członkowie ci w omawianej zbiórce wzięli udział w dniach 21. 25. I. 1938 r.

15) Na Walnym Zebraniu T-wa w dniu 13. II. 1938 r. wy-

00 kon.

1 pyđ 59 kon
(1986)

PSI 980

Відповідь

КЛЕВЕТНИКАМ І НОЖІВНИКАМ